

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-
НАУЧНА ОБЛАСТ МЕЃУНАРОДНИ ОДНОСИ И ДИПЛОМАТИЈА
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 2102-126/8 од 8.7.2024 година донесена на 313. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, одржана на 8.7.2024 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област меѓународни односи и дипломатија на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 26.6.2024 година и во предвидениот рок со комплетна документација се пријави д-р Анета Стојановска-Стефанова, доктор на политички науки, доцент на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

Врз основа на приложената комплетна документација од кандидатот, честни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова е родена на 28 јануари 1982 година во Штип. Основно образование завршила во Основно училиште „Димитар Влахов“ – Штип каде во 1996 година е прогласена за најталентиран ученик на својата генерација.

Средно образование завршила во гиманзијата „Славчо Стојменски“ во Штип со одличен успех, каде била главен и одговорен уредник на средношколскиот весник „Мотив“. За време на средношколскиот период била потпретседател на Унијата на средношколци на Македонија. За време на основното и средното образование добитник е на бројни литературни награди за проза и поезија.

Образованието го продолжува како редовен студент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на секторот за политички науки, каде дипломираше со просечна оценка 9.32 и се стекнала со звање дипломиран политиколог.

За време на студирањето била стипендијант на германската фондација „Конрад Аденауер“ и практикант во Собранието на Република Македонија преку Програмата на американскиот Национален демократски институт (НДИ).

На постдипломски студии се запишала на Факултетот за политички науки и дипломатија при Универзитетот ФОН во Скопје, на насоката – меѓународна и европска политика и дипломатија, а студиите ги завршила со просечна оценка 9.75. Успешно го одбрала магистерскиот труд „Уставно-правните и политичките аспекти на надворешната политика со посебен осврт на искуствата на Република Македонија“ под менторство на проф. д-р Димитар Мирчев и се стекнала со научен назив магистер на политички науки, област европска и меѓународна политика и дипломатија.

На докторски студии се запишала на Правниот факултет во Штип, насока – политички науки - политички системи, а студиите ги завршила со просечна оценка 10. Успешно ја одбрала докторската дисертација „Признавањето на државите во меѓународното право и меѓународните односи“ под интерно менторство на проф.

д-р Јован Ананиев и екстерно менторство на проф. д-р Панде Лазаревски и се стекнала со научен назив доктор на политички науки.

Во 2015 година била избрана во асистент - докторанд на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип (УГД) на Факултетот за туризам и бизнис логистика, во научната област меѓународни односи и историја на дипломатијата.

Во 2019 година била избрана во наставно-научно звање доцент на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип (УГД) на Факултетот за туризам и бизнис логистика, во научните области политички системи и меѓународни односи и историја на дипломатијата.

Во 2020 година била избрана за раководител на Катедрата за бизнис логистика на Факултетот за туризам и бизнис логистика (ФТБЛ) при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, а во 2023 година е реизбрана на истата позиција.

За научноистражувачка дејност на кандидатката говорат објавените трудови во релевантни научни списанија, книги, монографии и учебни помагала во земјата и странство.

Во научноистражувачката дејност д-р Стојановска-Стефанова е афирмирана преку учество и презентации на стручни трудови и научни истражувања на конференции, семинари, научни проекти и отворени трибини во земјава и странство.

Д-р Стојановска-Стефанова има голема стручно-апликативна и организациско-развојна дејност и преку учество во бројни научни проекти во земјава и странство. Кандидатката има резултати и искуство во наставната дејност, како и во подготвување на наставен и научноистражувачки подмладок. Во текот на наставата, кандидатката внесува современ пристап во предавањата, поттикнува интерактивност и активна вклученост на студентите во дискусии поврзани со предметната програма.

Општи и посебни услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање согласно Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

I. Општи услови за избор:

1. Просечен успех

Кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова има завршено прв циклус студии со просечна оценка 9,32, втор циклус студии со просечна оценка 9,75 и трет циклус студии со просечна оценка 10.

2. Научен степен - магистер, доктор на науки од научната област за која се избира

Кандидатката е доктор на политички науки од соодветната научна област за која се избира, меѓународни односи и дипломатија, врз основа на успешно одбранетата докторска дисертација на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ -Штип, со наслов *„Признавање на државите во меѓународното право и меѓународните односи“*.

Исто така, кандидатката претходно има стекнато и научен степен магистер на политички науки, област европска и меѓународна политика и дипломатија, на

Факултетот за политички науки и дипломатија при Универзитетот ФОН во Скопје, на насоката – меѓународна и европска политика и дипломатија, каде успешно го одбрала магистерскиот труд „Уставно-правните и политичките аспекти на надворешната политика со посебен осврт на искуствата на Република Македонија“.

3. Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно Законот за високото образование во последните пет години пред објавување на огласот за избор:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на објавување на трудот во списанието
1.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdincheva Sopova, Marija	Covid-19 pandemic as a challenge for redefining tools in diplomacy and international relations.	Knowledge - International Journal, 57 (1). pp. 133-137. ISSN 1857-923X / 2545-4439 (Online) (EBSCO)	(2023)
2.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdincheva-S h o p o v a , Marija and Koteski, Cane and Jovevska, Svetlana	Uncovering the challenges: post-covid analyses of the state policies, health measures and diplomatic initiatives to boost tourism.	Knowledge - International Journal, 61.1. pp. 47-52. ISSN 2545-4439 / 1857-923X (EBSCO)	(2023)
3.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina	Human Rights Derogation in Times of Emergency of Covid-19.	IAI Academic Conference Proceedings pp. 10-19. ISSN 2671-3179	(2021)
4.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-T a s e v , Hristina and Magdincheva-Sopova, Marija	State sovereignty in international relations.	Knowledge - International Journal for Scientific Papers, 45 (5). pp. 975-980. ISSN 1857-923X / 2545-4439 printed (EBSCO)	(2021)
5.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-T a s e v , Hristina and Magdincheva Sopova, Marija	Challenges and perspectives of the UN on the future of multilateralism.	Iustinianus Primus Law Review, 12 (1). pp. 1-9. (EBSCO)	(2021)

6.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina	The impact of the coronavirus crisis on climate action: lessons learned for the governments.	Political Consequences of the Pandemic, The Serbian Political Science Association Annual Conference Proceedings. pp. 275-288. ISSN 978-86-6425-081-8	(2021)
7.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija	The impact of Covid-19 on world tourism.	Tourism challenges amid Covid-19 (TISC 2021) – Thematic proceedings, 6 (1). p.p.78-93. ISSN 978-86-89949-53-7 (EBSCO)	(2021)
8.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija	Дипломатијата – најдобро средство за зачувување на мирот во услови на современа политика.	Knowledge - International Journal for Scientific Papers. pp. 1077-1083. ISSN 1857-923X (EBSCO)	(2020)
9.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina	The Mass Media Freedom in a State of Emergency: Infodemic vs. COVID - 19 Pandemic.	SEEU Review: Challenges and Perspectives of Covid - 19, 15 (1). pp. 44-59. ISSN 1857-8462 (EBSCO)	(2020)
10.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija	Digital diplomacy as a form of change management in international relation in times of Covid-19.	Knowledge - International Journal for Scientific Papers. pp. 1069-174. ISSN 2545-4439 (EBSCO)	(2020)
11.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva Sopova, Marija	The States in Digital Era: Internet Governance and Improving E-Democracy	International Academic Journal, 1 (1). pp. 51-56. ISSN 2671-3748	(2020)
12.	Stojanovska-Stefanova, Aneta and Aleksoski, Ognen and Magdinceva Sopova, Marija	E - government and digital public services: The Macedonian case of digitalization	SocioBrains, International scientific refereed online journal, 7 (74). pp. 35-52. ISSN 2367-5721	(2020)

4. Претходен избор во звање

Со Одлука бр. 2102-386/3 на 18.12.2019 година, д-р Стојановска-Стефанова е избрана за доцент на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за наставно-научната област политички системи и меѓународни односи и историја на дипломатија, донесена на 217. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

5. Потврда за познавање на најмалку еден странски јазик

Кандидатката има приложено Сертификат за познавање на англиски јазик Cambridge English, издаден од овластена институција регистрирана за странски јазици, а има напредни познавања и од германскиот јазик.

6. Способност за изведување на високообразовна дејност

Кандидатката во изминатите пет академски години од 2019 до 2024 г. (во зимски и летен семестар), работи како доцент на студиските програми од прв, втор и трет циклус на студии на ФТБЛ и на Правен факултет во Штип при УГД на првиот циклус студии на студиската програма International Law and international relations каде наставата се изведува на англиски јазик.

Врз основа на донесени одлуки за ангажирање на наставници и соработници на Факултетот за туризам и бизнис логистика и Правниот факултет при УГД, кандидатката д-р Стојановска-Стефанова има способност за изведување на високообразовна дејност.

Реализирала настава на Факултетот за туризам и бизнис логистика и на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, каде покрај предавањата ги упатувала студентите во подготвување и совладување на испитната материја и литература, учествувала во работата на телата и органите на Факултетот за туризам и бизнис логистика, а одржувала и консултации со студентите поврзани со наставата на прв, втор и трет циклус студии.

Доцент д-р Стојановска-Стефанова во последните пет години била ментор на голем број дипломски трудови и е ментор на една магистратура, со што исто така дала свој значаен придонес во стручното и научното усовршување на студентите. Исто така, кандидатката била претседател и член на комисији за јавна одбрана на дипломски трудови.

II. Посебни услови:

1. Рецензиран учебник, скрипта и практикум или авторско ЦД

Кандидатката го исполнува условот согласно Правилникот за најмалку една рецензирана скрипта во електронска верзија по предметот за кој се избира од соодветната научна област и практикум со вежби од истиот предмет, кои се објавени во е-библиотеката на УГД. Имено, последните пет години (од последниот избор) кандидатката има издадено позитивно рецензирани скрипта и практикум и тоа:

- **Стојановска-Стефанова, Анета** (2021). *Меѓународни односи и дипломатија - скрипта*. ISBN 978-608-244-852-7 Универзитет „Гоце Делчев“, (URL): <https://e-lib.ugd.edu.mk/1025>, DOI: <https://www.doi.org/10.46763/9786082448527>, ISBN 978-608-244-852-7

- **Стојановска-Стефанова, Анета** (2021). *Меѓународни односи и дипломатија - практикум*. ISBN 978-608-244-853-4 Универзитет „Гоце Делчев“, (URL): <https://e-lib.ugd.edu.mk/1026>, DOI: <https://www.doi.org/10.46763/9786082448534>, ISBN 978-608-244-853-4

2. Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати

Кандидатката се истакнува и во афирмација на научноистражувачката мисла преку објавување на научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации и бележи значајни постигнувања во примената на истражувачките резултати.

Во 2021 година кандидатката била член на проектниот тим „Аеродром - родово одговорна општина“ - проект за унапредување на родовата еднаквост во

сите области од општественото живеење и вклучување на родовата перспектива во креирање на политики и буџети за остварување на еднакви можности на мажите и жените, во организација на Македонски институт за европски студии Скопје. Во 2022 година кандидатката била член и на проектниот тим на проектот „Родово одговорно училиште“ - проект за унапредување на родовата еднаквост преку намалување на родовите стереотипи и предрасуди во општинските основни училишта во Општина Аеродром организиран од Македонски институт за европски студии Скопје. Учесник е и во Универзитетскиот проект „Фразеологизмите како јазична, книжевна и културолошка нишка во наставата по македонски и по странски јазик“, организиран од Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, кој започнал да се реализира во јуни 2023 година и ќе трае до јуни 2025 година.

Кандидатката е член и обучувач во наставно-научниот проект „Центар за обука и стручно оспособување на кандидати за полагање на стручен испит за возачи и управители“ на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип на Катедрата за бизнис логистика на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип (од 2015 година – тековно). Доцент д-р Анета Стојановска- Стефанова учествува и во проектот „Тур ре Тур“ на Факултетот за туризам и бизнис логистика при УГД за организирање на сертифицирана настава за профилирање на стручни лица од областа на туризмот.

3. Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници

Д-р Анета Стојановска-Стефанова соработувала со повеќе помлади наставници и соработници од ФТБЛ. Д-р Стојановска-Стефанова има резултати и искуство во наставната дејност, како и во подготвување на наставен и научно-истражувачки подмладок. Реализирала настава на Факултетот за туризам и бизнис логистика и на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, каде покрај предавањата ги упатувала студентите во подготвување и совладување на испитната материја и литература, учествувала во работата на телата и органите на Факултетот за туризам и бизнис логистика, а одржувала и консултации со студентите поврзани со наставата на прв, втор и трет циклус студии. Во текот на наставата, кандидатката внесува современ пристап во предавањата, поттикнува интерактивност и активна вклученост на студентите во дискусии поврзани со предметната програма. Во научноистражувачката дејност д-р Стојановска-Стефанова е афирмирана преку учество и презентации на стручни трудови и научни истражувања на конференции, семинари, научни проекти и отворени трибини во земјава и странство. Кандидатката била вклучена како рецензент на публикации од издавачка дејност, а била и во состав на меѓународни организациски и програмски комитети за меѓународни конференции и студентски симпозиуми на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Исто така нејзиниот придонес се согледува и од нејзините менторства на студенти од додипломски и постдипломски студии во рамките на наставно-образовната дејност, како и нејзиниот придонес во рецензирање на научни трудови.

4. Потребен минимум поени

Од увидот во приложените документи констатиравме и дека кандидатката има остварено минимум на потребни поени кои се однесуваат на целокупната актива: (НО)=30; (НИ)=347; (САОР)=74 или вкупно 451 поен.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Кандидатката доц. д-р Анета Стојановска-Стефанова има потврдена способност за изведување на високообразовна дејност, врз основа на одлуки за ангажирање на наставници и соработници на Факултетот за туризам и бизнис логистика при УГД, за периодот од 2019 до 2024 г., за зимски и летен семестар и претходно во ангажманот како универзитетски асистент докторанд од академската 2014/2015 г. до академската 2018/2019 година.

На Факултетот за туризам и бизнис логистика при УГД, кандидатката во последните пет години реализирала предавања на студиските програми Бизнис логистика и Бизнис администрација во наставните центри на УГД во Штип, Скопје и Гевгелија, и тоа на прв циклус студии по предметите: Меѓународни односи и дипломатија, Меѓународни договори, Право на Европска Унија, Политички системи и уставно уредување, Односи со јавноста, Договори од меѓународен промет, Меѓународен транспорт и шпедиција и Практична настава во втор и четврти семестар.

На Правниот факултет во Штип при УГД, доц. д-р Стојановска-Стефанова реализирала предавања по предметот International relations theories (Теории за меѓународни односи) на студиската програма на англиски јазик International law and International relations (Меѓународно право и меѓународни односи) на прв циклус студии.

На втор циклус студии на студиските програми Бизнис логистика, Бизнис администрација и Меѓународен туризам на Факултетот за туризам и бизнис логистика при УГД, доц. д-р Анета Стојановска – Стефанова е ангажирана за реализирање на наставата за предметите: Меѓународна бизнис дипломатија, Современа дипломатија, Меѓународни односи, Мултилатерална трговска регулатива, Дипломатија во глобализираните односи, Обединети нации и глобално управување, Лидерство и односи со јавност, Политики за родова еднаквост, Европско транспортно право и Меѓународни односи и туризам.

На трет циклус студии кандидатката е ангажирана за реализирање на предметот Туристичка валоризација на студиската програма Туризам и угостителство на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

Кандидатката била ментор на многу дипломски трудови, член или претседател на комисија за комисиско полагање на завршен испит (дипломски труд), а е ментор и на кандидат на вториот циклус студии, што претставува потврда за придонесот во оспособувањето на млади истражувачи. Нејзиниот научен интерес е од областа на меѓународните односи и дипломатијата.

Публикациите, трудовите и насловите кои кандидатката ги има публикувано се прикачени на платформата на е-репозиториумот на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Трудовите, пак, кои се објавени во индексирани списанија и во меѓународни научни списанија, учебните помагала и книги и монографии во земјата и странство кои се постари од пет години од последниот избор на кандидатката во наставно-научно звање доцент, се презентирани и научно евалуирани во Рефератот од Рецензентската комисија кој е објавен во Универзитетскиот билтен во 2019 година и се достапни во универзитетскиот репозиториум.

Учебни помагала:

За потребите на наставата, д-р Стојановска-Стефанова по изборот во доцент има издадено позитивно рецензирани скрипта и практикум, кои се достапни во

е-библиотека на Универзитетот и тоа:

1. **Стојановска-Стефанова, Анета** (2021). *Меѓународни односи и дипломатија - скрипта*. ISBN 978-608-244-852-7.

Скриптата „Меѓународни односи и дипломатија“ е подготвена според стандардната методологија за изработка на ракописи во согласност со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. Исто така, обемот и содржината на ракописот ги задоволуваат критериумите и одредбите за бројот на часови според погоре наведениот Правилник. Материјалот во овој ракопис е поделен на десет тематски поглавја кои се предвидени со наставната програма по предметот „Меѓународни односи и дипломатија“. Ракописот е наменет за студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Скриптата е создадена за да им помогне на студентите во совладување на наставната материја по истоимениот предмет. Структурирана е со цел полесно да ги воведат студентите во дисциплината, разјаснувајќи ги сите актери кои се значајни за функционирањето на меѓународните односи. Скриптата има за цел да им помогне на студентите да се запознаат концептите за водење на меѓународната политика кај државите и да се усвои релевантен вокабулар за теориите за водење на меѓународни односи и примената на дипломатијата.

2. **Стојановска-Стефанова, Анета** (2021). *Меѓународни односи и дипломатија - практикум*. ISBN 978-608-244-853-4.

Практикумот „Меѓународни односи и дипломатија“ е подготвен според стандардната методологија за изработка на ракописи во согласност со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. Исто така, обемот и содржината на ракописот ги задоволуваат критериумите и одредбите за бројот на часови според горенаведениот Правилник. Материјалот во овој ракопис е поделен на десет тематски поглавја кои се предвидени за обработување на часовите по вежба на студентите по предметот „Меѓународни односи и дипломатија“, со цел поттикнување на аналитички вештини кај студентите и теоретско-практичен приказ на изучената материја. Практикумот е создаден за врз основа на стекнатите знаења да им овозможи примена на студентите на концептите, речникот и теориите, со цел да се анализираат актуелни прашања со кои се соочуваат лидерите и општествата во современиот свет.

Во време од пет години од последниот избор во звање доцент, кандидатката Анета Стојановска-Стефанова има издадено публикации, монографии, научни книги и учебници, во земјата и странство, кои имаат научно-истражувачка, но и стручно-апликативна примена и е учесник во национални научноистражувачки проекти.

Кандидатката е автор на следните позитивно рецензирани научни книги во земјава и странство:

3. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2023). *Прирачник за родова застапеност во институциите основани од Општина Гевгелија*. Manual. Печатница „2-ри Август“ - Штип.

Вклучувањето на родовите аспекти во планирањето и организирањето на локалните политики е од суштинско значење за обезбедување на човековите права и социјалната правда за жените и за мажите. На локално и национално ниво потребно е да се создадат предуслови

за имплементирање на правата за еднаквост во сите области, како и да се преземе обврска за отстранување на сите форми на дискриминација. Правото на еднаквост помеѓу жените и мажите бара од локалните заедници да преземат соодветни стратегии, со цел да се промовира еднаква застапеност и учество на мажите и жените во процесот на донесување одлуки. Со таа цел, а во согласност со законската регулатива, локалните заедници, вклучително и Општина Гевгелија изработуваат акциски планови и програми за родова рамноправност. Прирачникот за родова застапеност во институциите основани од Општина Гевгелија е наменет првенствено за согледување на реалната состојба за застапеноста на жените и мажите во институциите основани од Општина Гевгелија, а основна цел е да им помогне на носителите на одлуки и во креирањето на политиките и програми на локално ниво да носат родово избалансирани одлуки. Се очекува овој Прирачник да биде од помош во подигнување на нивото на родовата сензитивност во институциите основани од Општината Гевгелија, но и генерално на територија на општината.

4. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Lessons Learned From Covid-19 Combat Applicable On Climate Change.* Lap Lambert Academic Publishing. ISBN 978-620-7-45725-0

Книгата има за цел да ја анализира врската помеѓу пандемијата ковид-19 и климатските промени, односно степенот на влијанието на ковид-19 врз климатските промени и можностите за одговор од страна на надлежните органи со соодветни политики во справувањето со климатските промени, како резултат на научените лекции од справувањето со пандемијата во текот на првата година од нејзиниот почеток. Книгата прави анализа на заканата од климатските промени која е невидлива, но еволуира постепено и не се чувствува подеднакво во просторот и времето на глобално ниво. Недостатокот на непосредна видливост на климатските промени во секојдневниот свет укажува дека луѓето нема да дејствуваат за да се справат се додека опасностите не се видат веднаш, а потоа ќе биде предоцна за каква било акција на човекот да биде ефективна. За разлика од климатските промени, штетата предизвикана од ковид-19 го допре секој поединец и загубата на човечки животи создаде чувство на итност. Пандемијата создаде глобална криза во јавното здравство, што е видлива опасност што го условува нашиот краткорочен опстанок. Книгата покрај основното издание на англиски јазик, е објавена и на германски, француски, италијански, руски, шпански и португалски јазик.

5. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Lehren aus dem COVID-19-Kampfeinsatz gegen den Klimawandel.* Verlag Unser Wissen. ISBN 978-620-7-44463-2

Пандемијата на ковид-19 е еден од најголемите предизвици со кој се соочија општествата во современата историја. Кризата предизвика силно влијание врз здравствените системи и врз економијата во глобални рамки, чии ефекти се очекува да се чувствуваат многу години и по завршувањето на пандемијата. Иако на прв поглед делува дека пандемијата на ковид-19 нема многу заеднички карактеристики со климатските промени во светот, сепак суштинската анализа укажува дека овие две појави се поврзани и се сериозни предизвици за човештвото. Книгата е реиздание со превод на германски јазик на англиската верзија на истоимената книга.

6. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Уроки, извлечени из боевого применения COVID-19 в связи с изменением климата.* Scientia

Scripts. ISBN 978-620-7-44468-7

Книгата ја анализира пандемијата од ковид-19 која предизвика глобален проблем во март 2020 година и искуствата кои ги стекнаа државите, а кои се примениви и за справување со климатските промени. Книгата нагласува дека пандемијата не е само грижа за здравствените системи, туку и предизвик што влијае на секој сегмент од општеството. Меѓународната научна заедница сугерираше и дека пандемиите може да се случуваат почесто со пократки интервали во иднина. Следствено, превенцијата и меѓународната соработка не се обични опции, туку тие се апсолутни потреби. Итноста и брзината на дејствување се исто толку клучни, колку и потребата да се мобилизираат ресурси во значителен обем. Книгата е реиздание со превод на руски јазик на англиската верзија на истоимената книга.

7. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Enseignements tirés de la lutte contre la pandémie COVID-19 Applicable au changement climatique.* Editions Notre Savoir. ISBN 978-620-7-44465-6

Оваа книга има за цел да ја анализира врската помеѓу пандемијата од ковид-19 и климатските промени. Поточно, книгата го истражува степенот на влијанието на ковид-19 врз климатските промени и ги испитува можностите за одговор од страна на надлежните органи преку соодветни политики за справување со климатската промена. Овие сознанија се извлечени од лекциите научени во текот на првата година од справувањето со пандемијата. Книгата е реиздание со превод на француски јазик на англиската верзија на истоимената книга.

8. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Lecciones aprendidas de COVID-19 Combate aplicable al cambio climático.* Ediciones Nuestro Conocimiento. ISBN 978-620-7-44464-9

Книгата прави преглед на влијанието на климатските промени врз државите во периодот од 2020 до 2022. Книгата фрла дополнително светло врз политиката за донесување одлуки и законодавството на Европската унија (ЕУ), за тоа како да се направи ефикасен општествен одговор на климатските промени во земјите на ЕУ и да се развие мултилатерална соработка со земји кои не се членки на Унијата. Книгата ќе појасни дека ЕУ е решена да помогне во подигнувањето на глобалните амбиции и преку климатската дипломатија и иницијативите за соработка, да изгради политичка волја и доверба за унапредување на глобалната акција, да обезбеди ефективност на развојната соработка и да изгради капацитет за поддршка на земјите партнери во нивните напори. Книгата е реиздание со превод на шпански јазик на англиската верзија на истоимената книга.

9. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Lezioni apprese dalla lotta al cambiamento climatico COVID-19.* Edizioni Sapienza. ISBN 978-620-7-44466-3

Книгата презентира теоретско-описна анализа на научените лекции за владите поради пандемијата предизвикана од ковид-19 (коронавирус) што има влијание врз климатските промени. Владите преземаа широк спектар на мерки како одговор на појавата на ковид-19. Многу климатски истражувачи се оптимисти дека оваа смртоносна пандемија ги научила владите ширум светот, на некои критични лекции што можат да ги применат во справување со проблемот со емисии на CO₂ и зголемените температури. За владите останува голем предизвик да се осигура дека закрепнувањето по пандемијата има зелен фокус. Книгата е реиздание со превод на италијански јазик на англиската верзија на истоимената книга.

10. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Runcheva-Tasev, Hristina (2024). *Lições aprendidas com o combate à COVID-19 aplicável às alterações climáticas*. Edições Nosso Conhecimento. ISBN 978-620-7-44467-0

Книгата ја анализира појавата на пандемијата ковид-19 и климатските промени кои предизвикаа глобално нарушување, што ги надминува границите на државите и ги загрозува животите на милиони луѓе. Тие се мултипликатори на ризик кои ги влошуваат нееднаквостите и несразмерно ги погодуваат најранливите категории, секој на свој начин. Ковид-19 и климатските промени претставуваат глобални здравствени закани. Климатските промени и губењето на биолошката разновидност, исто така, го зголемуваат ризикот од идни пандемии со загрозување на крвкоста на светските екосистеми. Се смета дека климатските промени се потешки за надминување дури и од пандемијата ковид-19. Затоа книгата во својот фокус ги има лекциите научени во справувањето со пандемијата, кои се применливи на справувањето со климатските промени. Постпандемскиот свет во привидна нормалност се очекува да обезбеди ефективни вакцини, можеби соодветна терапија и протоколи за лекување. Сепак, климатската стабилизација бара потрајни трансформации кои треба да се спроведат долго пред климатските промени да достигнат катастрофални размери. Книгата е реиздание со превод на португалски јазик на англиската верзија на истоимената книга.

11. Marolov, Dejan and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2023). *Macedonian Foreign Policy: From Disintegration to Integration*. Cambridge Scholars Publishing. ISBN 1-5275-1257-6

Книгата има теоретски осврт за разбирање на современите македонски политички настани низ нејзината историја, како и сеопфатна анализа на настаните во периодот од раните 1990-ти кои доведоа до создавање на независна Република Македонија. Анализата ја прикажува и улогата на македонската политичка елита во создавањето на независна Република. Посебен сегмент од оваа книга се фокусира на надворешната политика и дипломатијата, што е значајно во сите настани што се случија во однос на младата република. Оваа книга е конципирана да може да се користи како дополнителен материјал за курсевите за меѓународно право, меѓународни односи и дипломатија и политички студии на универзитетите, како и за истражувачи и практичари од областа на меѓународната политика, особено оние кои се заинтересирани за политиката на Балканот.

12. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Medidas estatais para o desenvolvimento do turismo macedónio moderno*. Edições Nosso Conhecimento. ISBN 978-620-4-90484-9

Во книгата авторите прават научен и теоретски осврт на државата како примарна организација на човештвото и на туризмот како еден од најбрзо растечките сектори во државите денес, со особено внимание и теоретски преглед на промоцијата на природните убавини во државата. Книгата нуди теоретски осврт и аналитичен преглед на активностите кои државата ги презема во насока на развој и промоција на туризмот како што се промоција на културниот, езерскиот, речниот туризам, спортски туризам, планинарење, археолошки туризам, вински туризам, религиозен туризам, зимски туризам, рурален туризам, екотуризам, конгресен туризам и др. Книгата е реиздание на португалски јазик, на истоимената книга „State measures for the development of the modern Macedonian tourism“ објавена од Lap Lambert Publishing во 2019 година.

13. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Medidas estatales para el desarrollo del turismo moderno en Macedonia*. Ediciones Nuestro Conocimiento. ISBN 978-620-4-90481-8

Книгата покрај приказот на актуелните теми во областа на туризмот, дава и научно теоретски приказ на влијанието на државата за развој на македонскиот туризам. Книгата проучува како државата која располага со големи можности за привлекување на странски и домашни инвестиции може да создаде и нови работни места, а притоа и да ја подобри туристичката понуда. Книгата, помеѓу останатото, ги прикажува и македонските мерки во 2012 година за развивање на бесплатни форми за летување на определени социјални групи за семејства со социјален ризик. Книгата е реиздание на шпански јазик на истоимената книга.

14. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Mesures d'État pour le développement du tourisme macédonien moderne*. Editions Notre Savoir. ISBN 978-620-4-90482-5

Современите тенденции во развојот на туризмот во светот покажуваат дека станува збор за појава која постојано добива нови вредности. Книгата дава приказ на зголемувањето на бројот на туристи кои се вклучуваат во оваа дејност и остварените приходи, како и појавата на нови даватели на услуги. Книгата ги прикажува и барателите на туристички услуги со различни афинитети, врз кои се темели селективноста во туристичкиот развој. Авторите даваат приказ и на специфичните видови туризам кои својата развојна основа ја наоѓаат во интерактивната основа меѓу унапредените и софистицирани барања на корисниците и услугите и расположливите можности за да се одговори на истите. Книгата е реиздание на француски јазик на истоимената книга.

15. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Misure statali per lo sviluppo del moderno turismo macedone*. Edizioni Sapienza. ISBN 978-620-4-90485-6

Книгата во својот фокус го има туризмот како современ феномен. Денес туризмот се означува и како стил на живеење на поголем дел од населението во светот. Економските остварувања ја нагласуваат оваа дејност како „туристичка индустрија“. Врз база на туристичкиот развој и вклученоста на бројни гранки и дејности, диференцирани се повеќе струки кои делуваат на оваа активност. Тие имаат непосредна улога во одвивањето на работниот процес. Успешното извршување на работата на диференцираните струки зависи од правилниот приод во нивното обликување. Тоа е причина туризмот да предизвика особено внимание кај стручната и научната јавност, чии истражувања и сознанија имаат фундаментален карактер. Сознанијата на оваа тема се пренесени на страниците на книгата, која е реиздание на италијански јазик на истоимената книга.

16. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Staatliche Maßnahmen zur Entwicklung des modernen mazedonischen Tourismus*. Verlag Unser Wissen. ISBN 978-620-4-90480-1

Стручната јавност го оценува туризмот како современ феномен, а улогата на државата за развој, поддршка и промоција на туризмот влијае на економскиот развој. Книгата на своите страници го анализира и развојот на туризмот, кој би овозможил потполна економска валоризација на природните потенцијали и би придонел за забрзување на вкупниот економски развој.

Авторите ги прикажуваат државните мерки за развој на современи форми на туризам, водејќи се од потенцијалите на државата. Книгата е реиздание на

германски јазик на истоимената книга „State measures for the development of the modern Macedonian tourism“ објавена од Lap Lambert Publishing во 2019 година.

17. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Atanasoski, Drasko (2022). *Государственные меры по развитию современного македонского туризма*. Scienca Scripts. ISBN 978-620-4-90486-3

Во книгата е направен теоретски приказ на современите форми на туризам, со акцент на значајната улога на државата во развој на македонскиот туризам. Книгата прави осврт на поимите туризам и социјална заштита, како и на придонесот и влијанието на државата за развој на новите форми за бесплатен туризам со цел подобрување на туристичката понуда, но и грижа и за ефикасна заштита на социјалните права на граѓаните. Во книгата е прикажана и типологија на туризмот. Статистичките или емпириските факти покажуваат дека над милијарда и триста илјади луѓе во текот на годината се вклучени во разни облици на домашен и меѓународен туризам. Книгата е реиздание на руски јазик на истоимената книга објавена на англиски јазик.

18. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Crossroads Tourism: Policies for prosperity in the future*. Lap Lambert Academic Publishing. ISBN 978-620-4-20105-4

Оваа книга го прикажува ефектот на ковид-19 врз светскиот туризам во 2020 година. Авторите ги анализираат податоците од светските институции и организации поврзани со туризмот. Податоците на Светската туристичка организација на Обединетите нации, покажуваат дека 100 до 120 милиони директни работни места во туризмот беа загрозени како резултат на пандемијата. Конференција на Обединетите нации за трговија и развој предвиде загуба од 1,5 до 2,8 отсто од глобалниот БДП. Целта на авторите на истражувањето и на пишувањето на книгата е да се даде аналитичен приказ и опис на достапните податоци за тоа како туризмот бил погоден од ковид-19, како и да се дадат заклучоци за одговорите на политиките на државите и како земјите го поддржуваат закрепнувањето на туризмот.

19. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Turismo De Cruzamento: Políticas Para A Prosperidade No Futuro*. Edições Nosso Conhecimento Publishing House. ISBN 978-620-4-06326-3

Туризмот обезбедува егзистенција за милиони луѓе. Тоа им овозможува на милијарди луѓе ширум светот повеќе да ја ценат сопствената, но и различните култури, како и природниот свет и природните богатства во своите држави. За време на пандемијата предизвикана од ковид-19, туризмот беше еден од најпогодените сектори и токму тоа е повод за авторите да ја сочинат оваа книга која прави анализа на влијанието на пандемијата и предизвиците за обнова и градење поотпорни заедници и бизниси преку иновации, дигитализација, одржливост и партнерства. Книгата претставува превод на португалски јазик и е реиздание на англиската верзија на книгата со истиот наслов.

20. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Туризм На Перекрестках: Политика Для Процветания В Будущем*. Scienca Scripts. ISBN 978-620-4-06341-6

Главната цел на книгата е да направи аналитичен преглед за ефектите врз секторот туризам кој беше силно погоден од здравствено-економската криза предизвикана од вирусот ковид-19. Во книгата во делот за заклучни согледувања дадени се препораки за обнова на туризмот, патувањата и за справување со

економските ефекти. Книгата е реиздание на руски јазик на англиската верзија на книгата „Crossroads Tourism: Policies for prosperity in the future“ издадена од Lap Lambert Academic Publishing.

21. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Car Carrefour Du Tourisme: Des Politiques Pour La Prospérité De L'avenir*. Editions Notre Savoir. ISBN 978-620-4-06339-3

Светот во 2020 година се соочи со здравствена, социјална и економска вонредна состојба преку појавата на пандемијата ковид-19, а секторот за патување и туризам беше еден од најпогодените. Мерките за социјална дистанца, поставените ограничувања на патувањето во практично сите земји од светот, значае и откажување на резервациите и планираните патувања. Целта на оваа книга е да се анализира пандемскиот период и што влијаело за нарушувања на туризмот, а со тоа и на економиите на земјите. Книгата е реиздание на француски јазик на англиската верзија на книгата „Crossroads Tourism: Policies for prosperity in the future“ издадена од Lap Lambert Academic Publishing.

22. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021) *Crocevia Del Turismo: Politiche Per La Prosperità Nel Futuro*. Edizioni Sapienza. ISBN 978-620-4-06340-9

Оваа книга ги содржи преземените мерки и можните стратегии за закрепнување на туристичката индустрија, стратегиите за одржлив развој, како и мерките и идните сценарија на меѓународните организации и држави. Во книгата се заклучува дека кризата е и шанса за мултилатерална соработка, како и можност за преиспитување на туристичкиот сектор кон потраен, инклузивен и поотпорен туризам во перспективна иднина. Книгата е реиздание со превод на италијански јазик на англиската верзија на книгата „Crossroads Tourism: Policies for prosperity in the future“ издадена од Lap Lambert Academic Publishing.

23. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Tourismus Am Scheideweg: Politik Für Den Wohlstand Der Zukunft*. Verlag Unser Wissen. ISBN 978-620-4-06337-9

Книгата се однесува на непосредните социо-економски влијанија на ковид-19 врз туризмот и на закрепнувањето од последиците, но оваа книга содржи и препораки дека кризата е можност секторот да се трансформира и да стане поотпорен, инклузивен и одржлив. Авторите ги прикажуваат и анализираат и препораките на меѓународните организации како што е Организацијата за економска соработка и развој дека кризата е можност светот да се придвижи кон поправедни, поодржливи и поотпорни модели на развој на туризмот. Книгата дава приказ дека пандемијата уште еднаш ги изложи структурните недостатоци во туристичкиот систем и ранливоста на надворешни шокови. Затоа авторите ја прикажуваат во книгата и итната потреба да се диверзифицира и да се зајакне отпорноста на туристичката економија, подобро да се подготвиме за идните шокови, како и да се изнајдат модели и да се решат долгогодишните структурни слабости. Книгата е реиздание на германски јазик на англиската верзија на книгата со истиот наслов.

24. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Turismo En La Encrucijada: Políticas Para La Prosperidad En El Futuro*. Ediciones Nuestro Conocimiento. ISBN 978-620-4-06338-6

Авторите во книгата прават анализа на политиките за просперитет на туристичкиот сектор во постпандемска ера, со цел полесно да закрепне од

погоденоста предизвикана од пандемијата од вирусот ковид-19. Книгата укажува дека според меѓународните препораки, особено е важно да се заштитат правата на работниците од туристичкиот сектор и да се направат сите напори за зачувување на нивните работни места. Книгата ги анализира и препораките на меѓународните организации дека решенијата и одговорите ќе треба да се спроведуваат постепено и на координиран начин. Книгата во своите заклучни согледувања констатира и дека е потребно да се изгради доверба преку протоколи за здравје и безбедност во сите туристички операции. Исто така и да се зајакне координацијата и партнерствата за трансформација на туризмот и постигнување на целите за одржлив развој на Обединетите нации. Книгата е реиздание на шпански јазик на англиската верзија на книгата „Crossroads Tourism: Policies for prosperity in the future“ издадена од. Lap Lambert Academic Publishing.

25. Magdinceva Sopova, Marija and Postolov, Kiril and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2020). *Managing with Stress in Organizations*. LAP Lambert Academic Publishing, pp. 1-64. ISBN 978-6202669184

Оваа книга претставува меѓународна публикација на сублимиран материјал кој дава одговор на поголем дел од прашањата за успешно менаџирање со стресот како современ феномен во работните организации. Стресот поврзан со работата е актуелна тема и е едно од најважните прашања за многу земји во светот. Според јавно достапните податоци од истражувањата половина од европската работна популација смета дека стресот е честа појава на работните места, што е причина и за чести отсуства и непродуктивност. Во книгата е даден теоретски приказ за начините на манифестирање, симптомите и последиците, како и можностите и методите за успешно справување со стресот во рамките на организациите, со цел да се обезбеди идентификација на проблемот, обезбедување решение, соодветна поддршка и подобрување на условите, како и развивање на соодветни наменски стратегии и пристапи за справување со овој колективен предизвик.

Дел од научна книга:

26. Runcheva-Tasev, Hristina and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Apostolovska-Stepanoska, Milena (2021). *Pejzaž sajber bezbednosti i digitalna forenzika: Makedonska perspektiva*. In: Forenzičko računovodstvo, istražne radnje, ljudski faktor i primenjeni alati. Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka- Belgrad, Srbija, Belgrad, Republika Srbija, pp. 887-900. ISBN 978-86-7680-393-4

Во својот дел од научната книга, авторите ги претставуваат политиките на управување со сајбер безбедноста во македонскиот правен систем, со осврт на заканите и предизвиците. Сајбер безбедноста претставува мултидимензионална сфера која може да се анализира од повеќе различни аспекти. Потребата да се разработи од информатички или технички аспект, денес е надолнетата со неизбежниот правен, социолошки пристап, но и низ призма на креирањето политики. Оваа динамична предметна материја постојано е подложна на многу промени заради нејзината директна поврзаност со онлајн просторот кој е изложен на перманентен развој и промени.

Научноистражувачката дејност на кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова може да се оцени преку бројните трудови објавени во меѓународни научни публикации, стручни (научно-популарни списанија), како и во зборници од научни конференции одржани во земјава и во странство. Во продолжение следи листа и евалуација на објавени научноистражувачки

трудови на кандидатката, за периодот од изборот на доцент до датумот на објавениот конкурс.

- Листа на трудови објавени во научни списанија (домашни и странски), годишни зборници, зборници од конференции (во земјава и во странство), научно-стручни трибини и сл.:

27. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdincheva-Shopova, Marija and Koteski, Cane and Jovevska, Svetlana (2023). *Uncovering the challenges: post-covid analyses of the state policies, health measures and diplomatic initiatives to boost tourism*. International Journal Knowledge, 61.1. pp. 47-52. ISSN 2545-4439 / 1857-923X

Коронавирусот ја покажа моќта да ги парализира општествата и нивните економии на глобално ниво. Пандемијата ковид-19 силно го погоди светскиот туризам и остави и длабоки последици. Затоа, овој научен труд навлегува во сложениот пејзаж на туристичката политика како последица на пандемијата на ковид-19, истражувајќи како државите стратешки имплементираат политики за да го зајакнат бројот на туристи. Трудот ги презентира и анализира достапните информации за погоденоста на туристичкиот сектор од пандемијата, за загрозените работни места и начините на кои земјите се справуваат со последиците. Студијата детално ја испитува еволуцијата на здравствените мерки, нагласувајќи ја клучната улога во преобликувањето на туристичката слика. Дополнително, трудот ги издвојува и дипломатските напори што ги користат државите за заеднички да се справат со предизвиците и да се поттикне погодна средина за обновување на туризмот. Со испитување на овие меѓусебно поврзани елементи, трудот низ теоретско-дескриптивниот метод ја прикажува динамичната постпандемиска ера, нудејќи сознанија од значење за креаторите на политиките и засегнатите страни во туристичкиот сектор.

28. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija and Komnenovikj, Kristina and Cukleva Anastasovska, Jovanka (2023). *Социјалните медиуми и дигиталната дипломатија*. Yearbook - Faculty of Tourism and Business Logistics, 3 (1). pp. 6-12.

Употребата на социјалните платформи во функција на модерната дипломатија значи длабока промена во меѓународните односи. Социјалните медиуми и другите онлајн алатки станаа незаменливи инструменти во дипломатската работа. Овој труд има за цел да ги претстави социјалните платформи кои во поново време, особено за време на ковид-19 пандемијата станаа актуелни и применливи. Трудот како основна хипотеза го поставува тврдењето дека „во дигиталната ера, социјалните платформи наоѓаат голема примена во современата дипломатија“. Истражувачките прашања кои се однесуваат на видот на социјалните платформи кои се користат во работата на дипломатите, авторите ги проучуваат преку методот на компарација, како и преку дескриптивниот метод, за наративно да ги прикажат достапните податоци и сознанија поврзани со социјалните платформи кои наоѓаат примена во современата дипломатија, заштедувајќи им време на дипломатите за брзо пренесување на ставови во глобални рамки.

29. Magdincheva-Shopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2023). *Policies for supporting green entrepreneurial businesses*. Knowledge International Journal, 60.1 (1). pp. 161-167. ISSN 2545-4439

Решавањето на современите предизвици се состои во изнаоѓање одговор на прашања поврзани со одржливи бизниси и воведување на таканаречените зелени иновации. Затоа, поголем број претприемачи се фокусираат на изнаоѓање и ставање

во функција на обновливи извори на енергија и имплементација на т.н. „зелени бизниси“. Во овој труд разработен е концептот на т.н. “зелени” претпријатија, направена е анализа и дадени се препораки и мерки за унапредување на политиките за поддршка на истите. Долгорочното позиционирање на претпријатијата на пазарот зависи од застапеноста и примената на концептот на одржлив бизнис. Поради тоа предметот на истражување на овој труд е насочен кон анализа на карактеристиките на т.н. зелени претприемнички бизниси и политиките за поддршка и имплементирање на овој вид бизниси, преку унапредувањето на работата и искористување на можностите од обновливите извори на енергија.

30. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2023). *Политики и легислативна рамка на македонското буџетско сметководство*. Conference Proceedings Accounting and audit in theory and practice, 5 (5). pp. 211-218. ISSN 2637 - 272X

Предметот на истражување во рамки на овој труд е фокусиран кон анализа на специфичностите на сметководството кај деловните субјекти и македонските буџетски корисници, со осврт на сметководството кај овие организации во пракса. Во рамки на трудот е спроведено истражување и со примена на методите на анализа, компарација и дескриптивниот метод е даден приказ на важечката законска регулатива и извештаите кои ги изработуваат овие субјекти. Во заклучокот од трудот се објаснети добиените сознанија од спроведеното истражување.

31. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2023). *Финансиски извештаи кај буџетски форма организација*. Conference Proceedings of the Challenges of Tourism and Business Logistics in the 21st Century, 6 (1). pp. 88-96. ISSN 978-608-244-891-6

Европската комисија во извештајот за јавниот долг укажува на потребата од зајакнување на рамката за финансиско управување, особено преку воведување добро осмислени фискални правила и воспоставување независен фискален совет за да ја следи примената на новите правила. Трудот ги анализира законските одредби и фискалните правила кои треба да овозможат континуитет во управувањето со јавните финансии, независно од политичката состојба и волјата на раководните лица во државата. Сметководството и финансиското известување во буџетските форми на организации се заснова врз посебни концепти, стандарди и постапки, креирани во согласност со потребите на корисниците на финансиските извештаи. Анализите спроведени за потребите на трудот укажуваат дека со цел да се подобри финансиското известување кај буџетските корисници во иднина треба да се вложува во обука и едукација, дигитализација и редовна комуникација помеѓу засегнатите страни.

32. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija (2023). *Covid-19 pandemic as a challenge for redefining tools in diplomacy and international relations*. Knowledge - International Journal, 57 (1). pp. 133-137. ISSN 1857-923X / 2545-4439 (Online)

Предметот на истражување на овој труд е насочен кон согледување на разликите помеѓу традиционалната и модерната дипломатија по ковид-19 пандемијата. Во овој труд даден е осврт на тоа како дипломатијата и меѓународните односи се редефинирани во 21 век и како новата технологија, како што се социјалните медиуми и виртуелните состаноци, го менуваат начинот на кој земјите меѓусебно комуницираат и преговараат. Спроведено е истражување за употребата на интернет технологијата и алатките за дигитална комуникација за

време на пандемијата, како и за промените на начинот на кој се води дипломатијата и како тоа влијаело на меѓународните односи. Споредени се и спротивставени традиционалните методи на дипломатија со оние што се користат во ерата по ковид-19, вклучително и улогата на социјалните медиуми, виртуелните состаноци и заедничките напори меѓу земјите за справување со глобалните прашања. Исто така, спроведено е истражување за импликациите на новата технологија за дипломатијата, вклучувајќи ги безбедносните грижи, тешкотиите во развивањето доверба и потенцијалот за зголемена брзина на меѓународните преговори.

33. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Petroska-Angelovska, Neda (2024). *Македонскиот случај на политики за дигитална трансформација на финансиското известување*. *Računovodstvo i revizija u teoriji i praksi*, 6 (6). pp. 23-30. ISSN 2637-272X

Во овој труд е се анализирани придобивките од користењето на дигитализацијата кај деловни субјекти, но и кај државните институции како регулатори на бизнис работењето. Преку процесот на дигитална трансформација се олеснуваат деловните активности кои ги извршуваат претпријатијата и се подобруваат услугите кои ги извршуваат државните институции. Предметот на истражување во рамки на овој труд е фокусиран кон истражување и анализа на имплементираниите политики за дигитална трансформација на процесот на доставување на финансиските извештаи од страна на деловните субјекти во државата. Истражувањето е спроведено со примена на методите на анализа, компарација и дескриптивниот метод при што фокусот на истражувањето е насочен кон согледување на предусловите за имплементирање на процесот на дигитално доставување на финансиските извештаи. Добиените сознанија од спроведеното истражување се објаснети во заклучокот од трудот.

34. Magdinceva-Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2022). *The Influence of COVID-19 in Systematizing the Work and Introducing Organizational Changes in Small Enterprises*. *SAR Journal*, 5 (4). pp. 211-216.

Трудот има за цел да ја укаже улогата на менаџментот во обезбедување предуслови за спроведување на организациските промени како и навременото препознавање и откривање на потребите на вработените за воведување на промените. Резултатите од истражувањето ја потврдуваат хипотезата дека влијанието на ковид-19 предизвика имплементирање на организациски промени, кои зависат од исполнување на предусловите за воведување организациони промени. Анализата на податоците добиени од спроведеното истражување укажува дека организациските промени се реална потреба, како и потребата од информирање на вработените за воведување на овие промени.

35. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2022). *Policies for implementing organizational culture in small enterprises in the post-covid period*. *Knowledge –International Journal*, 55 (6). pp. 1091-1094. ISSN 1857-923X | 2545-4439 (Online)

Овој труд се базира на анализа на пристапот на организациската култура како концепт со голема важност во функционирањето на претпријатијата како од аспект на долгорочно позиционирање така и од аспект на секојдневното работење и извршување на тековните активности и како начин на поврзување на менаџерите, вработените и потрошувачите. Поради тоа, во рамки на трудот се дава теоретски приказ на концептот на организациска култура како и политиките кои ги имплементира менаџментот на претпријатијата. Политиките преку кои

се имплементира организациската култура во претпријатијата се неопходни за надминување на кризната состојба.

36. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2022). *Специфичности на сметководствените активности кај непрофитни организации, здруженија на граѓани и фондации*. Conference Proceedings - Accounting and audit in theory and practice. ISSN 2637 - 272X

Непрофитните организации, здруженија на граѓани и фондации се посебна форма на деловни субјекти кои имаат обврска да го спроведуваат процесот на сметководство, да составуваат и поднесуваат сметководствени искази во согласност со важечката законска регулатива. Предметот на истражување во рамки на овој труд е насочен кон анализа на карактеристиките на сметководството кај македонските непрофитни организации, со осврт на извршување на сметководството во пракса. Во рамки на истражувањето со примена на методот на анализа и дескриптивниот метод е анализирана законската регулатива и разликите помеѓу профитните и непрофитната форма на организација, а добиените заклучоци од спроведената анализа се прикажани во трудот.

37. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2022). *Претприемништво во услови на ковид пандемија: нови практики, стратегии и политики*. Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век: Зборник на трудови, 5 (1). pp. 58-65. ISSN 978-608-244-891-6

Со појавата на вирусот ковид-19 и пандемијата на светско ниво се предизвикаа значителни промени во севкупниот живот и работа на луѓето и претпријатијата. Мерките за ограничувањата на движењето на луѓето заради безбедносни причини, заштита на личното здравје и ширење на вирусот, од своја страна предизвикаа и ограничувања и рестрикции во работата на претпријатијата. Во услови на ограничено движење и опасност од заразно заболување, можностите за работа станаа ограничени, па голем број претпријатија и престанаа да работат. Токму, лошите услови во окружувањето, неизвесноста и секојдневните промени предизвикани од пандемијата, ги поттикнаа претприемачите да имплементираат нови практики во работењето. Поради тоа, предметот на истражување во овој труд се фокусира кон согледување на видот на промените во организацијата на работата и практиките кои ги применуваат претприемачите за да се прилагодат на новонастаната состојба предизвикана од ковид-19 пандемијата. Во заклучокот од трудот се презентирани согледувања и препораки за потребата од примена на современо претприемништво во работата на компаниите, преку имплементирање на нови потфати и стратегии во работата на претприемачите.

38. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva Sopova, Marija (2022). *Комуникациски предизвици во мултикултурните општества*. Филко - Зборник на трудови, 6 (6). pp. 307-314. ISSN 978-608-244-871-8

Дијалогот меѓу етничките заедници помага да се избегнат недоразбирањата и недовербата помеѓу различните групи на луѓе, за решавање на економските, социјалните, хуманитарните, културните и политичките проблеми со споделување на искуствата на национално, регионално, интер-регионално и меѓународно ниво. Токму во таа насока медиумите играат исклучително важна улога во обликувањето на јавното мислење и треба да придонесуваат за меѓусебно разбирање меѓу припадниците на различните етнички и верски заедници,

преку зголемување на нивното знаење - едни за други. Трудот има за цел да ја анализира улогата на медиумите во справувањето со предизвиците наметнати од начинот на комуникација во едно мултикултурно општество. Во мултиетнички општества, како македонското, медиумите имаат суштинска улога кога станува збор за рефлектирање на културната разноликост, а начинот на кој медиумите ги отсликуваат одделните општествени групи може лесно да поттикне и низа негативни процеси и појави како што се стереотипи, ксенофобија, говор на омраза или етноцентризам.

39. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Runcheva-Tasev, Hristina and Apostolovska-Stepanoska, Milena (2022). *E-commerce development during the covid-19 pandemic: the Macedonian case.* The first international scientific and professional conference BELECON. ISSN 978-86-7169-626-5

Во трудот се претставени резултатите од спроведените истражувања за реализираните онлајн купувања за време на пандемијата во 2020 година. Коронавирусот го промени начинот на кој поединците, компаниите и земјите воопшто функционираа досега. Пандемијата остави последици кај речиси сите сегменти од општественото живеење, а намалениот промет на компаниите беше мотив за дигитализација на услугите. Многу компании и институции кои во минатото не беа давале услуги по електронски пат почнаа да користат алтернативни начини за да ги понудат своите производи и услуги онлајн. Трудот обезбедува преглед на предизвиците со кои се соочува развојот на е-трговија и прикажува соодветни заклучоци кои можат да бидат применливи во иднина. Преку добиените резултати се потврдува основната хипотеза дека кризата предизвикана од влијанието на ковид-19, предизвика позитивно влијание врз развојот на е-трговијата на нашата земја.

40. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2022). *Gender equality - human right and basis for a prosperous and sustainable world.* Yearbook of the Faculty of tourism and business logistics, Goce Delcev University-Stip, 2 (1). pp. 13-20. ISSN 2671-3969

Политиката за родова рамноправност претставува едно од фундаменталните начела на демократијата и општествениот поредок. Трудот ги анализира меѓународните и домашните акти кои ја гарантираат родовата еднаквост како основно човеково право. Во рамките на трудот, авторите ќе ги разгледаат достапните информации за застапеноста и улогата на жената во македонското општество, како и усвоената законска рамка за родова еднаквост и единство, врз основа на кои ќе се извлечат соодветни заклучоци. Постигнувањето на родовата еднаквост и зајакнувањето на жените е составен дел од Целите за одржлив развој на Обединетите нации за 2030 година и е петта од 17-те цели усвоени од светските лидери во 2015 година. Во овој поглед, националните парламенти играат голема и значајна улога во донесувањето закони кои регулираат различни области и прашања, вклучувајќи ги и родовите аспекти.

41. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2022). *Human Rights Derogation in Times of Emergency of Covid-19.* IAI Academic Conference Proceedings. pp. 10-19. ISSN 2671-3179

Пандемијата ковид-19 ги поттикна владите ширум светот да преземат рестриктивни мерки против пандемијата. Исто така владите ширум светот беа предизвикани во рамките на носењето на мерките во борбата против пандемијата да ги почитуваат човековите права, демократијата и владеењето на правото. Во

обид да се справат со непосредните катастрофални ефекти на вирусот, државите прибегнаа кон различни мерки, вклучувајќи ограничување на слободата на движење и затворање на националните граници. Авторите ја анализираат меѓународната правна рамка за човекови права која предвидува можности за ограничување на определени човекови права во вонредни состојби, особено во насока на заштита на здравјето на луѓето. Во заклучните согледувања авторите укажуваат дека државите мораат да имаат предвид дека сите преземени мерки треба да се стремат да го заштитат демократскиот поредок од заканите кон него и треба да дадат сè од себе да ги заштитат вредностите на едно демократско општество, како што се плурализмот, толеранцијата и слободоумноста.

42. Runcheva-Tasev, Hristina and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Ognjanoska, Leposava (2022). *Legal and Judicial System Transformation in Transition Economy: The Macedonian Case*. Res novae-Journal for Integrated Science, 7 (1). pp. 126-157. ISSN 2464-0344

Економскиот раст и намалувањето на сиромаштијата во голема мерка зависат и од доброто функционирање на правните и судските институции. Искуството од земјите во транзиција сугерира дека правната транзиција и економските перформанси одат заедно во унапредување на резултатите. Транзицијата од социјализам во капитализам во македонскиот случај бараше фундаментални реформи на правните и судските институции. Во овој труд авторите го анализираат искуството на земјата во трансформација на правните и судските институции, долгорочен процес кој сè уште има активни и тековни реформи. Исто така, ги истражуваат ефектите што трансформацијата на правните и судските институции ги има врз македонскиот економски развој за македонската влада да постигне подобро економски перформанси и функционална пазарна економија.

43. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2022). *Policies and measures for recovery of small enterprises from Covid-19 pandemic*. Knowledge – International Journal, 52 (1). pp. 51-55. ISSN 1857-923X | 2545-4439 (Online)

Овој труд ги презентира политиките и мерките наменети за малите претпријатија воведени од страна на државата за надминување на последиците од глобалната здравствена криза која предизвика бројни проблеми во работата на малите претпријатија. Воведените ограничувања за социјално дистанцирање и промените на побарувачката како по структура, така и по и обем, предизвикаа затворање на голем број мали претпријатија. Вообичаено, малите претпријатија се поврзуваат со претприемничката иницијатива и се карактеризираат со способност за прилагодување во динамични и специфични услови за работа. Во рамки на трудот даден е теоретски приказ на политиките и мерките донесени од страна на државата со цел закрепнување и надминување на кризната состојба. Во основа политиките и мерките беа насочени кон заштита на вработените на работните места, воведување мерки за заштита на самите работни процеси и различни форми на финансиска поддршка. Како дел од мерките донесени од страна на државата се и различните форми на одложување на обврските кон државата или т.н. даночни одложувања, намалување на одредени даночни стапки, како дел од фискалните мерки или укинување на одреден вид даночни обврски.

44. Runcheva-Tasev, Hristina and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Republicanism: Roman Res Publica as an inspiring concept for the Western constitutional thought*. Proceedings Book of the IV International Piri Reis Language, History, Geography Congress. pp. 309-318. ISSN 978-625-7464-31-4

Трудот има за цел да го претстави републиканизмот како инспиративна демократска идеја, застапувана од познати филозофи и мислители, од основањето на римската *res publica* до денес. Имено, авторите се осврнуваат на концептот *res publica* во антички Рим и неговите две значења, како и оживувањето на републиканизмот е со специфичниот развој на италијанските градови кон крајот на 11 век. Римскиот републикански идеал силно влијаеше на раната модерна филозофска мисла на Макијавели, Харингтон, Лок и Монтеѕкје, и на тој начин изврши значително влијание врз основите на модерната политичка мисла, како и врз основните постулати на западното уставно право. Авторите го анализираат републиканизмот како концепт што е нераскинливо поврзан со демократијата и конституционализмот, но и со слободата како носечки столб на републиканските општества.

45. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija and Aleksoski, Ognen (2021). *Policies for recovery of the travel and tourism from Covid-19 pandemic*. Sociobrain, International scientific refereed online journal, 8 (83). pp. 57-73. ISSN 2367-5721 (online)

Целта на овој труд е да направи анализа на влијанието на пандемијата предизвикана од вирусот ковид-19 врз патувањата и туристичката индустрија, како и нарушувањата на економиите на земјите и губењето на работните места. Преку овој труд се спроведува анализа на спроведените мерки и можните стратегии за закрепнување на туристичката индустрија, стратегиите за одржлив развој, како и идните мерки од страна на државите и од меѓународните организации. На крајот од трудот дадени се препораки за приоритетите за обнова на туризмот и заштита на работните места, како и препораки за солидарност и унапредување на мултилатералната соработка.

46. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2021). *The impact of climate change on European countries and the necessity of multilateral cooperation*. Sociobrain, International scientific online journal, 8 (83). pp. 74-87. ISSN 2367-5721 (online)

Трудот има за цел да ги претстави климатските промени како глобален предизвик кој бара глобален одговор. Авторите прават преглед на влијанието на климатските промени врз европските земји и на политиката за донесување одлуки и законодавството на Европската Унија за тоа како да се даде ефикасен општествен одговор на климатските промени во земјите на ЕУ и да се развие мултилатерална соработка со земјите кои не се членки на ЕУ и региони. Трудот ќе ги презентира наодите од сеопфатната студија која ги разгледува последните трендови околу климатските промени во 32 европски земји. На крајот, авторите сумираат дека климатските активности се составен дел од надворешната политика на агендата на ЕУ. Преку климатската дипломатија и иницијативи за соработка, ЕУ има за цел да изгради политичка волја и доверба за унапредување на глобалната акција, да обезбеди ефективност на развојната соработка и да изгради капацитет за поддршка на земјите партнери во нивните напори за борба со климатските промени.

47. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2021). *Современи предизвици за заштита на човековите права*. Правен дијалог (23). pp. 5-13. ISSN 1857-7644

Човековите права треба да бидат централна точка во фокусот на државите, како во време на благосостојба, така и во време на криза. Авторите прават теоретски

осврт и преглед на филозофските теории, како и на донесените меѓународни акти за заштита на човековите права и слободи, а ги претставуваат и политиките и современите предизвици со кои се соочуваат државите и меѓународните организации за ефикасна примена и заштита на човековите права. Трудот се осврнува и на новите предизвици во поглед на ограничување на човековите права во услови на пандемијата предизвикана од ковид-19 и нејзините ефекти врз човековите права во нашата држава во 2020 година. На крајот од трудот се изнесени заклучоци кои поттикнуваат понатамошна научна дебата за бариерите на меѓународните организации за заштита на човековите права, за подготвеноста на државите да ја подобрат заштитата на човековите права, како и да го ограничат своето право на сувереност во корист на меѓународна заштита на човековите права на ниво на кое инсистира меѓународната заедница.

48. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *The impact of Covid-19 on world tourism. Tourism challenges amid Covid-19* (TISC 2021) – Thematic proceedings, 6 (1). p.p.78-93. ISSN 978-86-89949-53-7

Во овој труд претставени се ефектите од влијанието на ковид-19 на светскиот туризам во 2020 година. Целта на трудот е да се истражат последиците од пандемијата врз туристичкиот сектор. Трудот ги презентира и анализира достапните информации за тоа како секторот туризам бил погоден од пандемијата во првата година од појавата, дава приказ за загрозените работни места и начините на кои земјите се справуваат со последиците. Во трудот се разгледуваат можните мерки и сценарија на земјите за ублажување на ефектите од кризата и забрзување на закрепнувањето на туризмот и економијата. Сумирајќи ги наодите, се заклучува дека нарушувањето на туризмот од пандемијата има огромно влијание врз пошироката економија, а опсегот на наметнати мерки континуирано се прошируваше за време на кризата. На крајот од трудот дадени се препораки за приоритетите за обнова на туризмот и заштита на работните места, како препораки за солидарност и унапредување на меѓусебната соработка.

49. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Postolov, Kiril (2021). *Types of crises in the work of entrepreneurs: The impact of the global health crisis*. Knowledge - International Journal Vol.46.1., 46 (1). pp. 171-175. ISSN 2545-4439

Предметот на истражување на овој труд се фокусира кон согледување на влијанието на вирусот ковид-19 врз работата на претприемачите во услови на современи трендови на работење. Во првиот дел од трудот даден е теоретски приказ на видовите кризи во работењето на претприемачите, како и значењето на претприемничката компетентност за работење на претпријатијата во услови на криза. Како резултат на спроведеното истражување, предложен е модел за справување со кризни состојби и дадени се насоки за дејствување на претприемачите за успешно справување со кризните состојби.

50. Runcheva-Tasev, Hristina and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Јавни политики за справување со кризи: Лекции научени од ковид-19 за климатските промени*. Политичка мисла, 19 (61). pp. 29-44. ISSN 1409-9853

Пандемијата со ковид-19 и климатските промени имаат нагласена сличност: и двете појави се голема закана која предизвикува штета за општествата на глобално ниво. Овие два потенцијално разорни глобални проблеми наложуваат потреба за брза владина интервенција. Предметниот труд ги анализира елементите на сличност на природата на ковид-19 пандемијата со климатските промени и степенот на влијание на ковид-19 врз нив. Аналогијата на овие две кризи од различен карактер

е корисна заради поставување на основа за структурирање на применливоста на јавните политики од раните фази на борбата со ковид-19 врз справувањето со климатските промени. Трудот преку анализа на стекнатото искуство извлекува значајни заклучоци за научените лекции кои имаат апликативна вредност и кај други потенцијални кризи појави/состојби во иднина.

51. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva-Sopova, Marija (2021). *State sovereignty in international relations*. Knowledge - International Journal Scientific Papers, 45 (5). pp. 975-980. ISSN 1857-923X / 2545-4439 printed

Овој труд има за цел да го истакне значењето на државниот суверенитет преку теоретски преглед и анализа на значењето на поимот суверенитет во областа на политичката теорија. Исто така во трудот дадена е сеопфатна, но лесно разбирлива дефиниција за суверенитетот и важноста на истиот во меѓународните односи, особено во признавањето на државите. Во овој поглед, трудот го појаснува концептот на суверенитет, земајќи ги предвид трансформациите и предизвиците на меѓународната безбедност на почетокот на 21 век.

52. Magdinceva Sopova, Marija and Stojanovska-Stefanova, Aneta and Aleksoski, Ognen (2021). *Employee stress management caused by the impact of the covid-19 virus: the Macedonian case*. SocioBrains International Scientific online journal (80). pp. 15-27. ISSN 2367-5721 (online)

Овој труд има за цел да укаже на улогата на менаџментот во управувањето со стресот на работното место, преку навремено препознавање и откривање на причините за појава на стресот и намалување на влијанието на стресот кај вработените. Умешноста и способноста на менаџментот на претпријатијата се состои во навремено откривање на факторите кои ги предизвикуваат стресните состојби, намалување на влијанието на стресот преку примена на соодветни стратегии за управување со стресот. Добиените резултати од истражувањето ја потврдуваат поставената хипотеза дека влијанието на вирусот ковид-19 претставува основен фактор за зголемување на стресните состојби кај вработените на работното место и претставуваат основа за креирање и препораки за менаџментот во имплементирање на соодветни активности и стратегија за управување со стресот.

53. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Предизвиците од политичката глобализација за државите*. Зборник на трудови / Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура и образование, 8-9 октомври 2020, Штип = Confer. pp. 319-326. ISSN ISBN 978-608-244-787-2

Глобализацијата е феномен кој условно кажано го нарушува суверенитетот на државите и ги надминува националните граници, преку примена на принципот на либерализација на економијата, ги брише националните граници на државите, врши елиминирање на национални ограничувања за трговска размена, истовремено тежнеејќи да создаде своја цивилизација која ќе ги воедначува културните особини на народите во различни држави во светот. Во овој труд ќе се осврнеме на влијанието кое глобализацијата го остварува во меѓународната заедница, ќе го согледаме и влијанието врз белезите на државата како важни правни критериуми за дефинирање на државноста и за стекнување на статус признавање во меѓународното право и меѓународните односи, но и на улогата на глобализацијата во создавањето на глобална култура кај државите.

54. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Политики за развој на родово претприемништво*. Годишен зборник на Факултет за туризам и бизнис логистика, 1 (1). pp. 53-57. ISSN 2671-3969

Постигнувањето на рамноправност помеѓу мажите и жените претставува еден од темелните принципи на Европската Унија. Едно од основните подрачја каде се прават обиди да се примени принципот на рамноправност е пазарот на трудот односно еднаква застапеност на жените и мажите на пазарот на трудот. Родовото претприемништво претставува нов современ пристап за решавање на проблемите кои произлегуваат од нееднаквата застапеност на жените и мажите во бизнисот и извршувањето на претприемничка активност. Во рамките на овој труд ќе биде даден теоретски приказ и дефинирање на терминот родово претприемништво. Развојот на родовото претприемништво се јавува како резултат на одредените промени во окружувањето посебно на промените на глобалниот пазар и изразените напори за постигнување на родова еднаквост. Проблемот на родова нееднаквост е евидентен во севкупните економски текови во нашата држава, на што упатуваат голем број спроведени истражувања и извршени компаративни анализи со други земји. Родовото претприемништво се јавува како одговор на потребите на општеството и остварување на определените цели за постигнување на родова еднаквост. Поради тоа главниот дел од трудот е насочен кон анализа на основните меѓународни индикатори кои овозможуваат мерење на родовата еднаквост односно нееднаквост. Составен дел од трудот е направената анализа за значењето и имплементацијата на политиките за постигнување на родова балансираност. Врз основа на спроведените истражувања се констатира дека во нашата земја нема реализирано соодветно теоретско и емпириско истражување, за тоа дали и колку се применуваат политиките за постигнување на родова еднаквост од економски аспект, поради што што во заклучокот од трудот ќе бидат дадени насоки за подобрување на состојбата со родовата нееднаквост.

55. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Политики и практики за развој на социјалното претприемништво*. Challenges of tourism and business logistics in the 21st century ISCTBL 2021-Conference Proceedings, 4 (1). pp. 80-85. ISSN 978-608-244-824-4

Политиките претставуваат сет, збир од правила на однесување во рамки на претпријатијата кои го олеснуваат процесот на одлучување. Практиките имаат за цел подобрување или усовршување на определени организациски однесувања и дејствувања. Преку овој труд се согледува важноста од примената на соодветни политики и практики за унапредување и развој на социјалното претприемништво. Бидејќи социјалното претприемништво и социјалните претпријатија се карактеризираат со специфични карактеристики во рамките на овој труд ќе биде даден теоретски приказ и дефинирање на термините социјално претприемништво и социјално претпријатие како и факторите кои влијаат на креирањето соодветни политики и практики.

56. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija and Runcheva-Tasev, Hristina (2021). *Социо-економското влијание на ковид-19: Македонскиот случај со развој на е-трговијата*. Challenges of tourism and business logistics in the 21st century - ISCTBL 2021-Conference Proceedings, 4 (1). pp. 86-99. ISSN 978-608-244-824-4

Пандемијата остави последици во речиси сите сегменти на општественото живеење, а намалениот промет кај компаниите беше мотив за дигитализација на

услугите. Многу компании и институции кои во минатото не овозможуваа услуги по електронски пат, почнаа да користат алтернативни начини за пласирање на нивните производи и услуги на онлајн начин. Трудот го презентира истражувањето на авторите за онлајн купувањето направено за време на пандемијата во 2020 година, а ќе даде и осврт на предизвиците со кои се соочува развојот на е-трговијата и ќе понуди адекватни заклучоци кои би можеле да бидат применливи во иднина. Македонците, според официјалните податоци достапни од Народната банка, во првите шест месеци од 2020 година направиле промет од 4,3 милијарди денари со платежни картички кај домашните интернет-продавници што е раст од 113 % споредбено со првите шест месеци од 2019 година. Според официјалните податоци, во јуни 2020 година имало 1223 виртуелни места на продажба, односно е-продавници, што преставува раст од 20 % во однос на декември 2019 година. Овие податоци како и сознанијата до кои дојдоа авторите во своето истражување ја потврдуваат основната хипотеза дека кризата предизвикана од ковид-19 позитивно влијаеше на развојот на е-трговијата во нашата држава.

57. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Accountants stress management policies caused by the impact of COVID-19 virus: the Macedonian case*. Conference Proceedings Accounting and audit in theory and practice. pp. 245-256. ISSN 2637 - 272X

Преку овој труд се согледува влијанието на вирусот ковид-19 на работата на сметководителите. Составен дел од трудот е спроведено истражување кое има за цел да ги согледа причинителите на стресни состојби кај сметководителите и овластени сметководители, а посебно влијанието на вирусот ковид-19. Добиените резултати од истражувањето ја потврдуваат поставената хипотеза дека влијанието на вирусот ковид-19 претставува основен фактор за зголемување на стресните состојби кај сметководителите/ овластените сметководители од аспект на навремено извршување на обврските во согласност со законските рокови вработените на работните места како и намалување на работата.

58. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Challenges and perspectives of the UN on the future of multilateralism*. Iustinianus Primus Law Review, 12 (1). pp. 1-9.

Трудот има за цел да даде теоретски опишен преглед на достапните податоци за 75-годишнината од основањето и за важноста на Обединетите нации за светот. 2020 година ја одбележа 75-годишнината од основањето на Обединетите нации. ОН ја одбележаа својата 75-годишнина во време на големо нарушување за светот, надополнето со невидена глобална здравствена криза со сериозни економски и социјални влијанија. Исто така, во трудот се нагласува дека новопојавените актуелни теми се повеќе привлекуваат внимание во системот на мултилатеризам, како што се: пандемијата, дигиталните технологии, еколошките предизвици, топењето на арктичкиот регион и геополитички поместувања, за кои во блиска иднина глобалната заедница треба да најде одговори на мултилатерално ниво.

59. Runcheva-Tasev, Hristina and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2021). *Public Policy and the response to Covid-19*. The 2019 Serbian Political Science Association Annual Conference Proceedings. pp. 257-274. ISSN 978-86-6425-081-8

Трудот ги анализира најновите случувања на влијанието на научната и техничката експертиза во креирањето јавни политики за тоа како да се справиме со ефектите од пандемијата. Авторите ги истражуваат причините зошто истите јавни политики даваат сосема различни резултати во справувањето со динамиката на

пандемијата во различни земји и региони. Следејќи го моделот на William N. Dunn на анализа на јавната политика, глобалниот одговор на пандемијата покажува дека постои итна потреба од нови политички одлуки и преиспитување на ефектите од немањето одлуки. Авторите истражуваат и како одговорите на политиките за промени и адаптација на пандемијата се формулирани и претставени во јавноста и како наративите и емоциите можат да влијаат на однесувањето на јавноста во време на криза. Авторите укажуваат на фактот дека јавните политики не се статични и треба да се преформулираат врз основа на променливите околности.

60. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2021). *Women's rights are human rights: A decade of the Council of Europe Istanbul Convention.* Yearbook of the Faculty of tourism and business logistics, Goce Delcev University-Stip, 1 (1). pp. 79-89. ISSN 2671-3969

Целта на истражувањето во овој труд е да се направи теоретски преглед на важноста и на еднодецениската имплементација на Истанбулската конвенција или Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството против жените и семејното насилство, која беше усвоена во 2011 година. Конвенцијата се фокусира на елиминирање на насилството врз жените. Од земјите потписнички на Конвенцијата се очекува да спроведат промени во законската регулатива со цел да се спречи насилството врз жените и децата, да се обезбеди јавно образование и да се заштитат жртвите преку воспоставување силни услуги за поддршка, во согласност со меѓународните стандарди. Во трудот е претставен и анализиран и македонскиот случај на имплементација на Конвенцијата.

61. Magdinceva Sopova, Marija and Stojanovska-Stefanova, Aneta (2021). *The impact of Covid pandemic and the policy action for recovery of the small and medium enterprises.* International Journal of Economics, Management and Tourism, 1 (1). pp. 62-70. ISSN 2671-3810

Овој труд се базира на спроведување анализа за пристапот на менаџерите во примена и воведување на политиките за прилагодување на претпријатијата во новите работни услови во постпандемска ера. Промените кои настанаа со воведување на рестриктивните мерки значаеа и промени во општествениот живот на луѓето, а предизвикаа намален обем на работа или затворање на многу мали и средни претпријатија на одреден временски период. Предметот на истражување во овој труд се фокусира на препознавање на негативните ефекти во работата на малите и средни претпријатија предизвикани од влијанието на вирусот ковид-19 и пандемијата, како и политиките и мерките што ги преземаат менаџерите и државата, со цел да се подобри состојбата која трае подолг временски период.

62. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2021). *The impact of the coronavirus crisis on climate action: lessons learned for the governments.* The 2019 Serbian Political Science Association Annual Conference Proceedings Held on September 26–27, 2020 in Belgrade. pp. 275-288. ISSN 978-86-6425-081-8

Во овој труд се прави теоретско-описна анализа на научените лекции за владите, за влијанието на пандемијата предизвикана од ковид-19 на климатските промени. Светот живее низ најголемата пандемија, но и најголемите јаглеродни емисии досега забележани. За време на периодот на карантин во 2020 година, сообраќајот речиси исчезна во многу градови низ светот. Повеќе извори покажуваат дека Земјата и тогаш живееше со незаменлив пад на производството на јаглерод. Глобалниот одговор покажува дека државите можат да преземат итни и радикални мерки за заштита на човечките животи и благосостојбата на сите.

Многу климатски истражувачи се оптимисти дека оваа смртоносна пандемија ги научила владите на некои критични лекции, што можат да ги применат и со проблемот од зголемените температури. Трудот ги сублимира лекциите научени и околу глобалната соработка за време на пандемијата ковид-19, кои треба да се применат за итни глобални напори за климатска акција.

63. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina (2020). *The Mass Media Freedom in a State of Emergency: Infodemic vs. COVID-19 Pandemic.* SEEU Review: Challenges and Perspectives of Covid - 19, 15 (1). pp. 44-59. ISSN 1857-8462

Информациите, како и слободата на изразување и слободата на медиумите се суштински за демократското општество и основна карактеристика на современите држави. 2020 година ќе биде запаметена како година на пандемија предизвикана од ковид-19 (коронавирус) и година на одговор на неочекуваниот предизвик што го предизвика ширењето на вирусот. Во време на пандемија, но и при секаков вид на криза, медиумите секогаш играат клучна улога во информирањето на јавноста низ целиот свет. Овој труд има за цел да направи истражување и анализа на влијанието на корона вирусот врз дистрибуцијата на вести, на улогата на медиумите во комуникацијата и презентацијата на важните случувања за време на пандемија. Авторите презентираат преглед на медиумскиот систем и најновите случувања во ЕУ за спречување на лажни вести поврзани со пандемијата. На крај се заклучува дека медиумите имаат клучна улога во информирањето на граѓаните за време на пандемија и затоа имаат зголемена одговорност во обезбедувањето веродостојни информации. Во исто време, од почетокот на пандемијата ковид-19 медиумите се соочуваат со паралелни појави на дезинформации за вирусот, кои се движат од лажни лекови за корона вирус, лажни тврдења и штетни здравствени совети до теории на заговор. Во трудот се констатира дека дезинформациите за возврат може да го забрзаат ширењето на болеста, да ги попречат ефективните одговори на јавното здравство, како и да создадат конфузија, страв и недоверба. Затоа трудот ја истакнува потребата од подигнување на јавната свест за темата, заснована на факти и потребата на медиумите за спречување на паника, но и поттикнување на разбирањето кај луѓето. Трудот подвлекува дека информациите, како и слободата на изразување и слободата на медиумите се суштински за демократското општество и основна карактеристика на современите држави.

64. Magdinceva-Sopova, Marija and Stojanovska-Stefanova, Aneta and Postolov, Kiril (2020). *Impact of Covid-19 on human resources in small and medium enterprises: the case of Macedonia.* International Journal Knowledge. ISSN 1857-923X

Неспорен е фактот дека малите и средни претпријатија се двигатели на инклузивниот економски раст и носители во создавањето на продуктивни и одржливи работни места. Трудот ги анализира современите и динамични услови за работење, кои претставуваат предизвик за малите и средни претпријатија и го принудуваат менаџментот да бара решенија за тековните состојби во глобалното окружување предизвикани од влијанието на вирусот ковид-19. Последиците од пандемијата укажуваат на бројни проблеми со коишто се соочуваат малите и средни претпријатија, како што се во делот на човечките ресурси (отпуштање од работа, работа со скратено работно време, непродолжување на договорот за работа и сл.). Во трудот е разработен македонскиот случај и се прикажани искуствата во справување со овој предизвик.

65. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Aleksoski, Ognen and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *E-government and digital public services: The Macedonian case of digitalization*. SocioBrains, International scientific refereed online journal, 7 (74). pp. 35-52. ISSN 2367-5721

Трудот анализира студија на случај базирана на истражување на трендовите и најдобрите практики во науката за податоци кои се од важност за развојот на е-Влада. Исто така, трудот ги анализира ограничувањата и предизвиците поврзани со примената на електронските алатки во управувањето и има за цел да ја подигне свеста и разбирањето за важната тема на овозможување дигитални услуги од страна на владата за граѓаните. Дигиталната трансформација претставува критичен дел од националниот одржлив развој на многу земји. Затоа, овој труд има за цел да ја идентификува корелацијата и главните разлики помеѓу е-Влада и е-владеење, како преку студија на случај и преку обработка и анализа на достапни информации и извештаи, да даде приказ за напредокот постигнат во нашата држава.

66. Aleksoski, Ognen and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *Management versus leadership in the modern world*. SocioBrains, International scientific refereed online journal, 7 (74). pp. 53-71. ISSN 2367-5721

Цел на истражување во овој труд е преку преглед на литературата и истражувањата да се утврдат разликите помеѓу менаџментот наспроти лидерството како најважни фактори за ефикасноста и ефективноста на севкупните деловни активности во компаниите. Анализата на карактеристиките на овие два концепта овозможи да се согледаат разликите и да се обезбедат информации кои ќе помогнат во дефинирањето на менаџментот и лидерството и препознавање на нивните главни карактеристики. Во заклучните согледувања на трудот стои дека со правилно разбирање на менаџментот и лидерството ќе се постигнат целите на поединецот, на компанијата и на општествената заедница во целина, бидејќи на тој начин може да се најде оптимален модел кој ќе обезбеди конкурентска предност на компаниите.

67. Magdinceva Sopova, Marija and **Stojanovska-Stefanova, Aneta** (2020). *Institutional framework for regulating the work of accountants as entrepreneur*. Accounting and audit in theory and practice. pp. 181-193. ISSN 2637 - 272X

Целта на овој труд е да даде приказ на институционалната рамка со која се регулира сметководствената професија во нашата држава. Извршувањето на сметководствените работи подразбира процес на прибирање и обработка на податоци врз основа на сметководствени документи, подготовка и водење на трговски односно деловни книги и составување на годишна сметка и финансиски извештаи во согласност со законската регулатива. Како сложен процес бара исклучителна стручност и посветеност од страна на сметководителите - лицата кои се директно вклучени во истиот. Секој систем на известување треба да биде квалитетен и да биде заснован на почитување и примена на законската регулатива од областа на сметководственото работење, почитување и примена на сметководствени стандарди, како и примена на високи етички стандарди во секојдневното работење.

68. **Stojanovska-Stefanova, Aneta** and Magdinceva Sopova, Marija and Runcheva-Tasev, Hristina (2020). *Empowerment of women: Challenges and opportunities in the modern world*. International scientific conference "Challenges of tourism and business logistics in the 21st century", 3 (3). pp. 119-130. ISSN 978-608-244-779-7

Трудот обработува актуелна и важна тема за родовата еднаквост како столб на глобалниот развој, но и за важноста од зајакнувањето на улогата на жените во современиот свет. Дадена е анализа за предизвиците, но и можностите со кои се соочуваат жените на меѓународно ниво денес. Постигнувањето на родовата еднаквост и зајакнувањето на жените е составен дел од Агендата на Обединетите нации за одржлив развој 2030 година и на секоја од нејзините 17 цели за одржлив развој усвоени од светските лидери во 2015 година. Според ООН, има напредок во последните децении: повеќе девојчиња одат на училиште, помалку девојчиња се принудени на рани бракови, повеќе жени се вклучени во парламентот и на лидерски позиции, а законите се реформираат за да се унапреди родовата еднаквост. На крајот од трудот се заклучува дека родовата еднаквост не е само основно човеково право, туку неопходна основа за мирен, просперитетен и одржлив свет.

69. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *The Importance of Diplomacy for the Foreign Policy and Modern Diplomacy Challenges*. IAI Academic Conference Proceedings. pp. 54-58. ISSN 2671-3179

Овој труд го анализира значењето на дипломатијата за надворешната политика на државите. Во трудот се анализира еволуцијата на дипломатијата од нова и иновативна перспектива. Клучниот елемент во анализата е концентрација на односот меѓу дипломатијата и надворешната политика и меѓу потребите на државите и функционирањето на надворешната политика. Трудот ја прикажува историјата на дипломатијата и начините на кои се води современата дипломатија. Трудот дава појаснување на односите меѓу дипломатијата и надворешната политика. Поради продлабочувањето на глобализацијата и транснационалните активности, државите исто така мора да комуницираат и со недржавните актери. Модерната дипломатија, за разлика од традиционалната, бара различни вештини, особено, умешност за преговарање, способност за работа во мултикултурна животна средина и отвореност за соработка со различни актери, особено со граѓанското општество. Во услови на сложена меѓународна политика, современата дипломатија е пред нови предизвици кои треба да се соочат со еволуција на дипломатијата методи, кои можеме да очекуваме да ги видиме во наредниот период.

70. Magdinceva Sopova, Marija and Stojanovska-Stefanova, Aneta (2020). *Human resources and the development of SMEs in tourism*. Tourism in function of development of the Republic of Serbia. pp. 231-247. ISSN 978-86-89949-09/4

Овој труд ги презентира добиените наоди од спроведеното истражување за влијанието и улогата на човечките ресурси за развојот на малите и средни претпријатија. Малите и средни претпријатија се двигатели на инклузивен економски раст во државата и креатори на продуктивни и одржливи работни места. Современите и динамични услови за работа се предизвик за малите и средни претпријатија и го принудуваат менаџментот да воведат трансформациони промени, со цел брзо да се прилагодат на променливите светски пазари и глобалната конкуренција. Ефективното и ефикасно управување со претпријатието вклучува имплементирање стратегии за подобро управување со човечки ресурси.

71. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *Digital diplomacy as a form of change management in international relation in times of Covid-19*. International Journal Knowledge. pp. 1069-174. ISSN 2545-4439

Во овој труд се анализира дигиталната дипломатија во дигиталната ера, особено во време на пандемија ковид-19. Меѓународните односи отсекогаш биле

длабоко погодени од технологијата, а дигитализацијата има голема важност и влијание врз дипломатијата. Примената на новите комуникациски технологии во дипломатијата директно влијае на основните функции, вклучувајќи преговарање, претставување и комуникација. Подемот на социјалните медиуми беше своевидна новост во информациската сфера што ја користат практичарите на дипломатијата. Но кога светот се соочи со големата пандемија, дипломатите се соочија со повеќе предизвици. Здравствените и санитарни мерки, социјалното дистанцирање, потребите од машини за кислородна вентилација, затворените патишта и аеродроми, како и затворени граници во некои од државите, создаде и побаратна трансформација на дипломатската работа во дигитална, преку користење на пристап до соодветна технологија и развивање на нов облик на протоколи за комуникација. Пандемијата наметна потреба за виртуелни состаноци кои влијаеја на намалување на буџетите за патувања и исто така ја наметна потребата од подобрување на пристапот до технолошки алатки и подобри вештини на дипломатите, како што се подобри дигитални способности и искуство во виртуелни простории за преговарање. Трудот прикажува како во пандемијата предизвикана од корона вирусот радикално беше променет начинот на реализација на дипломатијата преку традиционалните дипломатски елементи и дека во иднина преку стекнатите пандемиски искуства дипломатите се очекува да бидат обучени за хибридно работење со цел да можат подобро да се подготват да им помогнат на своите земји полесно да се справат со следната глобална криза.

72. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *Дипломатијата – најдобро средство за зачувување на мирот во услови на современа политика.* International Journal Knowledge. pp. 1077-1083. ISSN 1857-923X

Во современите констелации на водење на меѓународната политика, дипломатијата како умешност на можното сè уште го држи својот примат. Добрата дипломатија подразбира целите на надворешната политика да се дефинираат во согласност со националниот интерес, но тие да бидат поддржани со адекватна моќ. Трудот ја анализира поставената хипотеза дека „дипломатијата може да го направи мирот сигурен отколку денес, а светската држава може да го направи мирот сигурен отколку што тој би бил во услови кога сите нации би живееле според правилата на дипломатијата“. Целта на овој труд е да се даде преглед на важноста и улогата на дипломатијата во надворешната политика која ја спроведуваат државите. Во трудот се разгледани Виенските конвенции и важноста на дипломатијата во современи политички констелации со цел да се зачува светскиот мир и безбедност. Во услови на глобализација, односите меѓу државите се движат од соработка и интеграција до меѓузависност, а тоа често придонесува за разни облици на организирање на државите во сложени видови држави. Способноста на дипломатијата на една нација да „генерира обратни ефекти“, првенствено за самата земја, зависи од многу внимателен избор на политики и вештини кои треба да се развијат, како и од точно читање на условите на светскиот политички пазар.

73. Stojanovska-Stefanova, Aneta and Runcheva-Tasev, Hristina and Magdinceva Sopova, Marija (2020). *The States in Digital Era: Internet Governance and Improving E-Democracy.* International Academic Journal, 1 (1). pp. 51-56. ISSN 2671-3748

Предмет на овој труд е да се направи анализа на достапните податоци за управувањето со Интернетот и неговата имплементација како глобална политичка цел за државите. Трудот се базира на анализа и согледување на примената на дигитализацијата како заеднички глобален политички приоритет

за државите од теоретски аспект. Анализирани се препораките од Обединетите нации и Советот на Европа поврзани со имплементацијата на управувањето со Интернет. Во заклучоците од трудот се истакнува дека моќта на информациските и комуникациските технологии имаат голем потенцијал да го забрзаат човечкиот напредок, со цел да се изгради онлајн демократија, да се заштитат корисниците на Интернет и да се обезбеди почитување и заштита на човековите права на Интернет. Исто така, се заклучува дека во иднина од голема важност е државите да обезбедат јавна политика за интернет која ќе биде насочена кон луѓето со цел да се изгради онлајн демократија, да се заштитат корисниците на Интернет и да се обезбеди онлајн почитување и заштита на човековите права.

Врз основа на евалуацијата на трудовите на кандидатката, Рецензентската комисија највисоко ја оценува научноистражувачката работа на д-р Стојановска-Стефанова во изминатиот период.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Од изборот во звањето доцент, кандидатката доц. д-р Анета Стојановска-Стефанова била активна и во делот на стручно-применувачката дејност, како и во дејностите од поширок интерес. Во рамки на стручно-применувачката дејност, кандидатката е автор на поглавје од научна книга од стручна област во странство и на стручни трудови во земјата.

Кандидатката учествувала и во повеќе промотивни активности на Факултетот, како и во потпишување меморандум за соработка со компанија од бизнис-секторот, со цел меѓусебна соработка за пренесување искусвени знаења на студентите, како и креирање на заеднички апликативни и стручни проекти.

Кандидатката членувала во факултетски комисији, но и во уредувачки одбори на меѓународни стручни списанија, членувала во два програмски одбора на меѓународни научни собири и член на еден организационен одбор на меѓународен научен собир. Во 2020 година со непосредно и тајно гласање од професорите на Катедрата е избрана за раководител на Катедрата за бизнис логистика на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, а во 2023 е реизбрана на истата позиција. Одлука за избор на раководител на Катедрата за бизнис логистика бр. 2105-67/5 од 27.2.2020;

74. Одлука за верификување на изборот на раководител на Катедрата за бизнис логистика бр. 2102-203/6 од 20.12.2023.

75. Одлука за верификување на изборот на раководител на Катедрата за бизнис логистика бр. 2102-203/6 од 20.12.2023.

Активно придонела за изработка на елаборатите за акредитација на студиската програма Бизнис логистика на прв, втор и трет циклус студии, а активно учествувала во приготвување на елаборатите и за насоките Бизнис администрација и Меѓународен туризам на прв, втор и трет циклус студии на ФТБЛ

76. Одлука бр. 2103-403/1 од 30.12.2019 за формирање работни групи за работа на елаборати за акредитација на студиски програми на ФТБЛ.

Кандидатката е член на факултетски орган, комисија, работна група:

77. Член на Наставно-научен совет на ФТБЛ;

78. Член на Деканатска управа;

79. Член на Комисија за комисиско полагање на испити;

80. Член/Претседател на Комисија за одбрана на дипломски трудови;

81. Член на редакцискиот одбор на Годишен зборник на Факултет за туризам и бизнис логистика (Yearbook – Faculty of Tourism and Business Logistics).

Што се однесува до учеството во уредувачки одбори и научни тела во странство, кандидатката учествува во следните:

82. Член на уредувачкиот одбор на Journal of Political Science and International Relations (JPSIR) ISSN Print: 2640-2769; ISSN Online: 2640-2785 February 17, 2022 -February 17, 2024;

83. Член на уредувачкиот одбор на International Academic Journal, ISSN 2671-3748 (од 2021).

Кандидатката е член на организационен или научен одбор на следните научни собири:

84. Член на меѓународниот конференциски комитет на меѓународната научна конференција на Меѓународниот академски институт.

85. Член на организацискиот комитет на втората меѓународна научна конференција на ФТБЛ „Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“ 2019 година;

86. Член на Меѓународен програмски комитет на третата меѓународна научна конференција на ФТБЛ „Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, 13.11.2020 година;

87. Член на Меѓународниот програмски комитет на Првиот меѓународен студентски симпозиум „Предизвиците во новиот свет на дигиталната ера – мултидисциплинарен пристап“ на Факултетот за туризам и бизнис логистика (2021);

88. Член на Меѓународен програмски комитет на Меѓународен студентски симпозиум на Факултет за туризам и бизнис логистика „Предизвиците во новиот свет на дигиталната ера – мултидисциплинарен пристап“ / Second International students symposium of the Faculty of Tourism and Business Logistics “Challenges in the New World of the Digital Era - A Multidisciplinary Approach” (одлука број 2102-65/16 од 10.3.2022г.).

Рецензент на научен/стручен труд:

89. Рецензент на проектот „Добро проверено: Курс за медиумска писменост“ креиран од ИРЕКС како дел од проектот за Северна Македонија „Учиме да распознаваме“, поддржан од Амбасадата на САД;

90. Рецензент на три (3) трудови на третата меѓународна научна конференција на ФТБЛ „Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, одржана на 13.11.2020 година.

Покрај објавените научноистражувачки и стручни трудови, кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова учествувала со свои трудови на значајни меѓународни конференции и симпозиуми во земјава и во странство и тоа:

91. 5th International Conference “Tourism in Function of Development of the Republic of Serbia- Tourism and Rural Development”, organized by Faculty of Hotel Management and Tourism-Vrnjacka Banja, Serbia, 4-6 June, 2020, Vrnjacka Banja, Republic of Serbia;

92. 26thInternational scientific conference - The teacher of the future, Budva, Montenegro, in the period of 26-28.06. 2020;

93. International Scientific Conference, “Racunovodstvo i revizija u teoriji i

praksi”, organized by Banja Luka College, Banja Luka, Serbia, 18 September, 2020;

94. International Academic Conference Education and Social Sciences Business and Economics, organized by International Academic Institute, 16 September, 2020;

95. International Scientific Conference, “Racunovodstvo i revizija u teoriji i praksi”, organized by Banja Luka College, Banja Luka, Republic of Serbia, 18 September, 2020;

96. Third International Scientific Conference “Challenges of tourism and business logistics in the 21st century” – ISCTBL, organized by the Faculty of tourism and business logistics at Goce Delcev University – Stip, November 13 2020;

97. International Virtual Academic Conference 2020 in Education and Social Sciences Business and Economics, organized by International Academic Institute, December 9, 2020;

98. International Scientific Conference “Filko”: Philology, Culture and Education, organized by The Faculty of Philology at Goce Delcev University - Stip, and the Faculty of Philology of the State University of Voronezh, Russia, November 2020;

99. International Virtual Academic Conference Education and Social Sciences Business and Economics, organized by International Academic Institute, December 9, 2020;

100. Conference of Institute of Knowledge Management and the co-organizers -the 30th International Scientific Conference “Knowledge without borders” in Vrnjačka Banja – Serbia, 16-18.04.2021;

101. Naučni skup „Računovodstvo i revizija u teoriji i praksi“, organizatori Visokoškolska ustanova „Banja Luka College“, Banja Luka, Srbija, 28.05.2021;

102. VI International Scientific Conference “Tourism Challenges amid COVID-19” in Vrnjačka Banja, Serbia, from 3rd to 5th of June 2021;

103. Научен собир на тема: „Македонскиот политички систем низ призмата на теориите за делење на моќта – Quo Vadis?“, свечен научен собир во организација на Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ) и Институт за национална историја на тема: „Современата македонска држава -две етапи во процесот на нејзиното формирање и развој: 1941 – 1991 / 1991 – 2021 година“, 27 септември, 2021, Скопје;

104. IV International Piri Reis Language, History, Geography Congress, 10-12 October 2021, Ankara, Turkey;

105. Conference Accounting and audit in theory and practice, Banja Luka College, 27 May 2022, Banja Luka, Serbia;

106. BELECON, Business Economy Law Education Conference, 2-3 June, 2022, Belgrade, Serbia;

107. Учество на XL Меѓународна конференција Knowledge without borders, 07-09 април 2023, Сокобања, Република Србија;

108. Научен собир „Сметководство и ревизија во теорија и пракса“, 26 мај, 2023 во Бања Лука Колеџ, Република Србија;

109. International Scientific Conference Knowledge – Capital of the Future, December 10, 2023, Bansko, Republic of Bulgaria;

110. Naucni skup Racunovodstvo i revizija u teoriji i praksi, Banjaluka, 24.05.2024;

111. Eight International Scientific Conference “Tourism and green investments”. 31 May – 1 June, 2024, Vrnjacka Banja, Serbia.

Кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова поседува и сертификати за учество и презентација на трудовите на значајни меѓународни конференции и симпозиуми во земјава и во странство и тоа:

112. Certificate of Publication scientific paper in the International Journal Knowledge Vol.40, 2020;

113. Certificate of Publication scientific paper in the International Journal Knowledge Vol.41, 2020;

114. Certificate of Participation in the XXVI International Scientific Conference “Knowledge without borders”, June 2020, Budva, Montenegro;

115. Certificate of Participation in the XXVII International Scientific Conference “Knowledge for sustainability”, 21-23 August 2020, Struga;

116. Certificate of presentation at IAI Virtual Academic Conference, September 16, 2020;

117. Certificate of presentation at IAI Virtual Academic Conference, December 9, 2020;

118. Потврда за учество на научниот собир Racunovodstvo i revizija vo teorija i praksa, Banjaluka, 18.9.2020;

119. Потврда за учество на научниот собир Racunovodstvo i revizija vo teorija i praksa, Banjaluka, 28.5.2021;

120. Certificate of presentation in oral and technical presentation, recognition and appreciation of research contributions to 4th International piri Reis Conference, October 10-12, Ankara, Turkey;

121. Certificate of Participation in the Sixth International Scientific Conference “Tourism challenges amid Covid – 19”, June 3, 2021, Vrnjacka Banja, Serbia;

122. Certificate for Participation on First International Scientific-Professional Conference BELECON, Belgrade, Serbia, 02-03 June 2022;

123. Certificate of Publication scientific paper in the International Journal Knowledge Vol.57, April 01, 2023, Sokobanja, Serbia;

124. Сертификат за учество на XL Меѓународна конференција Knowledge without borders, 07-09 април 2023, Сокобања, Република Србија;

125. Certificate of Publication scientific paper in the International Journal Knowledge Vol.60, September 30, 2023, Greece;

126. Certificate of Participation in the XLII International Scientific Conference “The Power of Knowledge”, 05-08.10.2023, Perea, Greece;

127. Certificate of Publication scientific paper in the International Journal Knowledge Vol.61, December 10, 2023, Bansko, Bulgaria;

128. Certificate of Publication scientific paper in the Knowledge International Journal Vol.63, March 25, 2024, Serbia;

129. Сертификат за учество на 40. Меѓународна конференција „Знаење без граници“, Сокобања, Србија, април 2023;

130. Сертификат за учество на Научниот собир „Сметководство и ревизија во теорија и пракса“ 26 мај, 2023, во Бања Лука Колец, Република Србија;

131. Certificate of Participation in the Eight International Scientific Conference “Tourism and green investments”, 31 May – 1 June, 2024, Vrnjacka Banja, Serbia.

Членство во научни проекти:

132. Член на истражувачкиот тим на проектот „Фразеологизмите како јазична, книжевна и културолошка нишка во наставата по македонски и по странски јазик“, организиран од Филолошкиот факултет при УГД-Штип (јуни 2023 - јуни 2025);

133. Учесник во тимот на проектот „Тур ре Тур“, организиран од Факултет за туризам и бизнис логистика при УГД-Штип (од 2020-тековно);

134. Член и обучувач во наставно-научниот проект „Центар за обука и стручно оспособување на кандидати за полагање на стручен испит за возачи и управители“ организиран од Факултет за туризам и бизнис логистика при УГД Штип (од 2015 година – тековно);

135. Член на проектниот тим „Аеродром - родово одговорна општина“, во организација на Македонски институт за европски студии Скопје (во 2021 година);

136. Член на проектниот тим „Родово одговорно училиште“ во организација на Македонски институт за европски студии Скопје (во 2022 година).

Активностите од наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност, релевантни за изборот, се систематизирани во табелата на активности кои се бодуваат при избор во звање, согласно Правилникот.

Оценувајќи ги постигнатите резултати во текот на образованието и досегашното работно искуство на кандидатката, Комисијата го верификува нејзиниот научен и стручен развој со вкупно 451 поен (НО 30 + НИ 347 + САОР 74).

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Во согласност со Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и по деталното разгледување на комплетно доставената документација пропишана со Конкурсот од 26.6.2024 година во дневните весници „Слободен печат“ и „Коха“, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова ги исполнува сите услови за избор во наставно-научно звање вонреден професор од областа меѓународни односи и дипломатија.

Врз основа на увидот во целокупната доставена документација и стекнатото образование и искуство на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и највисоко ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доцент д-р Анета Стојановска-Стефанова.

Врз основа на погоре изнесените факти, Комисијата со особена чест и задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, кандидатката д-р Анета Стојановска-Стефанова да ја избере во наставно-научно звање **вонреден професор** од наставно-научната област **меѓународни односи и дипломатија**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Јулија Браскоска Базеркоска, претседател, с.р.

Проф. д-р Ана Никодиновска-Крстевска, член, с.р.

Проф. д-р Христина Рунчева-Тасев, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		Број	Поени	Број	Поени	
4.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно уметнички активности	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		Број	поени	број	Поени	
1.	Монографија или научна книга Во земјата: реф. бр. 3 Во странство: реф. бр. 4 (реиздадена на германски, руски, француски, шпански, италијански и португалски јазик: 5, 6, 7, 8, 9, 10), реф.бр. 11, реф.бр.12, 13, 14, 15, 16, 17: реизданија на странски јазици на книга објавена 2019 година, реф. бр.18, (реиздадена на португалски, руски, француски, италијански, германски и шпански јазик: реф. бр.19, 20, 21, 22, 23, 24) и реф. бр.25	1	10	4	15	70
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание Прв автор: реф. бр.27, 32, 45, 46, 51, 58, 63, 65, 71, 72, 73 Втор автор: реф. бр.29, 34, 35, 42, 43, 49, 50, 52, 61, 64, 66			11	9	99
				11	6	66
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Во земјата: реф. бр. 31, 37, 38, 41, 53, 55, 56, 68, 69 Во странство: реф. бр. 30, 33, 36, 39, 42, 44, 48, 57, 59, 61, 62, 67, 70	9	2	13	3	57
9.	Учество на научен собир со реферат (постер/ усно) Во земјата: реф. бр. 94, 96, 97, 98, 00 и 103 Во странство, усно: реф. бр. 91, 92, 93, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110 Во странство, постер: реф. бр.111	5	1,5	15	2	39
14.	Учесник во научен проект (реф. бр.135, 136)	2	2			4
16.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати) (останати: реф. бр. 82, 83)	2	1			2

20.	Член на организационен или научен собир, фестивал (реф. бр.84, 85, 86, 87, 88)	5	1			5
24.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) (останати: реф. бр. 89)	3	1			3
25.	Рецензент на научен проект (реф. бр. 90)	1	2			2
	ВКУПНО					347
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		
		Број	поени	број	поени	Вкупно
1.	Книга/учебник (реф. бр. 1, 2)	2	10			20
2.	Поглавје од книга (реф. бр. 26)			1	7	7
5.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (во земјата: реф. бр. 47)	1	2			2
6.	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир (во земјата: реф. бр. 28, 40, 54, 60)	4	2			8
13.	Учесник во научен проект (реф. бр. 132, 133 и 134)	3	5			15
17.	Елаборати и експертизи (реф. бр. 76)	3	2			6
26.	Раководител на катедра (реф. бр. 74 и 75)	2	3			6
28.	Член на факултетски орган, комисија (реф. бр. 77, 78, 79, 80, 81)	5	2			10
	ВКУПНО					74
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					451